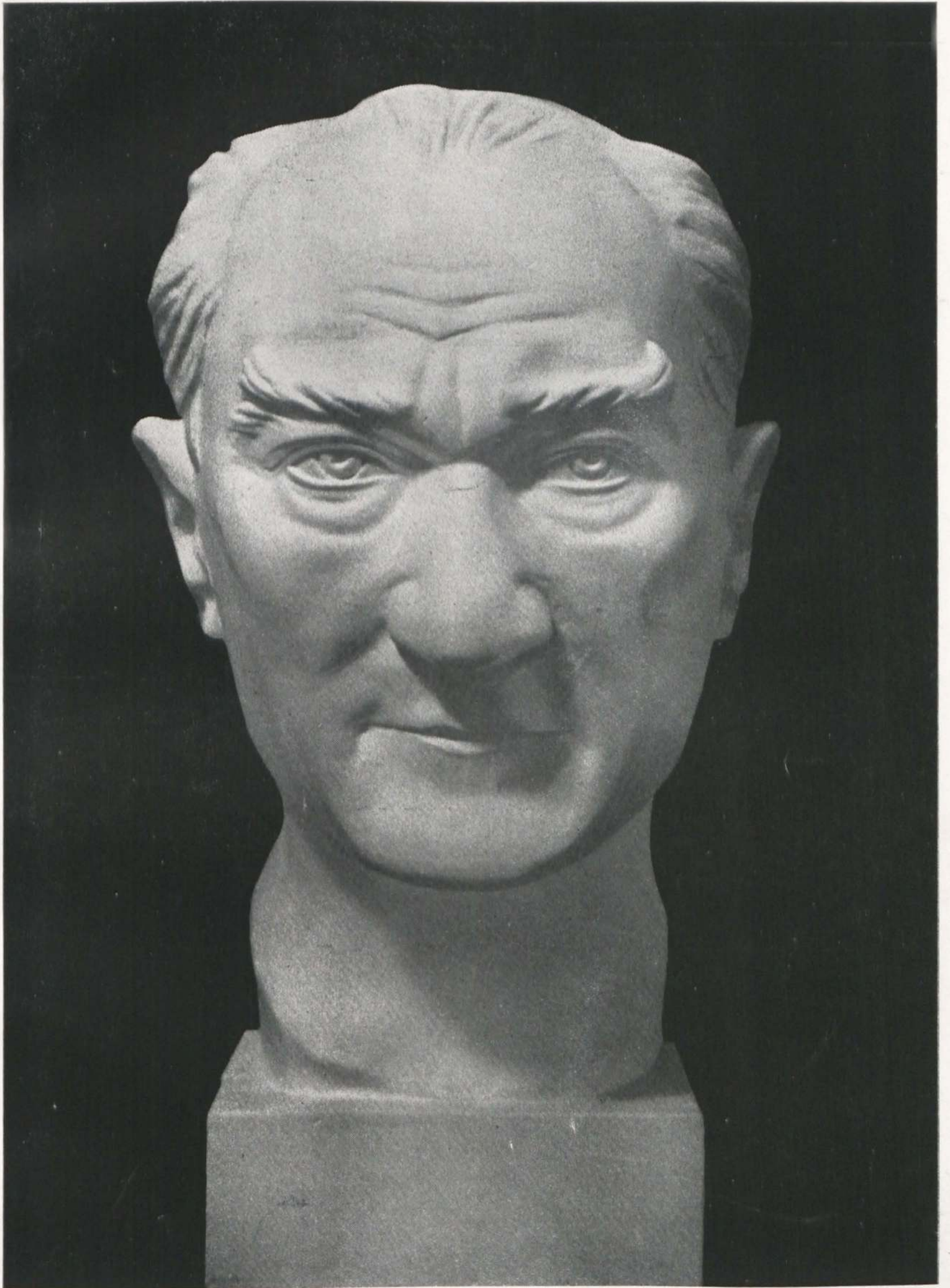

1923
XX
1943

Cumhuriyetimizin Kurucusu Ebedî Şef Atatürk

Cumhuriyetimizin Yapıcısı Milli Seçimiz Sayın İsmet İnönü

Sayın Meclis Reisimiz Bay Abdulhatik Renda

Sayın Baş Uekilimiz Bay Hkr Saraoğlu

Umumi Merkez Azalarından Bir kısmı

XX^{ci} CUMHURİYET

YILINDA KIZILAY

XX Cumhuriyet yılını ağır bahada şereflerle geride bıraktık. Geçen 19 YIL devlet bünyesinin her bölümünde en verimli çiçeklerini açmış bulunuyor.

En başda, dinç ve zinde olduğumuzu söyleyelim. Harbin bütün çılgınlıklarından uzakda, barışın nimetlerinden imkân elverdiği kadar değil, fakat ondan daha çok faydalanmadayız. Kaç asırlık imparatorluk tarihimizde en büyük eksik, vatan evlatlarını dinlendirmektir; ümrana dönmek, yapıcılığa gerçek bilgiye ve fenne uzanmaktır. Nihayet Türkiye içinde milletin öz çocuklarını birer me'ut ve yetişkin kimseler kılmaktır. Genç Cumhuriyet, eski tarihin bu büyük gediğini kurulduğu günden beri barış güden amacile kapamış bulunuyor.

Kıt'aları mihverinden sarsan, şehirler kavurup insanlar tüketen dünya savaş gözlerimizin önünden bütün acıklı panoramasını yapup dururken gönülleri-

mizin ferah halini nasıl unuta biliriz ? En çok ıztırap çekilen şu yer yuvarlağı üstünde en az acılı ve en çok mesuduz.

Kızılay bu yeni Cumhuriyet yılına erce ; Adapazarı, Hendek ve civarı gibi yerleri felâkete götüren yer depremine koşarak girmiş bulunuyor. Vatandaşların kardeşlik yardımlarını yurdun dört bir tarafına yapılan aş ocakları emrine vererek sağlığa ve neş'eye muhtaç yavruların kampları için kullanarak veremle mücadele cemiyetine bir miktar katışdırarak kullanan kurumumuz genç rejimin yeni yılınada yeni ve hayırlı ödevlere hazır bir halde giriyor. Kızılay nöbededir.

Yardımanın nev'i	Miktarı Tl. Kr.
Sihhat müesseselerine	896.986,16
Türk esirlerle harp sonu kurtarılan memleket hal-kının muhtaçlarına	810.792,52
Ecnebi esirlere	15.491,07

Yer sarsıntısına uğrayanlara	13.148.104,54
Evleri yananlara	146.282,54
Sevle ve heyelan felâketzedelerine	307.938,24
Göçmenlere ve mubadillerine	931.957,93
Gıdasız çocuklara	211.226,25
Kıtlığa uğrayanlara	1.011.428,38
Sıtmalılara, veremlilere ve diğer salgın ve bulaşık hastalıklara	185.076,71
Kızılay Merkez ve Şubelerinin mahalli yardımları	770.919,60
Ecnebi memleketlerde felâkete uğrayanlara	158.825,51
Beynelmülel Kızılahaç ittihadına	49.713,46
Muhtelif eşya yardımları	1.291.765,60
Toplam	19.936.508,51

FAZILETTEN

ve

MERHAMETTEN

Y A Z A N :

Reşat Nuri

Darago

İnsanların merhamete paye ver-
meleri bir gün ona muhtaç olabilecek-
lerini düşünmedendir, Cemiyetin hasta-
lar ve gariplere mahsus hayır Müesseseleri kurması, bu beşer firelerinin içtimai
fazliyetle sekte getirdiklerindendir. U-
mumi ve mutlak olarak iyilik bile bazı
amelî maksatlar güdücü bir Kanundurki
her Kanun gibi ferdi ancak camiaya nis-
betle korur. Yani, bir kelime ile, camia
merhameti, müşterek merhamet bahis
mevzuu edilemez. İztirapla savaş, çe-
kenlere karşı çekmiyenleri gözetir.

Lâkin bu hakikat, ferdin lehine olan
menfi hakikatlerdendir. Meselâ hayır
Müesseselerinin bir nevi sihhî zabıta va-
zifesi görmeleri mukadder bulunduğu
halde sıcak bir merhamet ve asalet ha-
lesi içinde işlemeleri gibi bir mucize,
fert sayesinde meydana gelir. Ve içti-
mai bir zarurete cevap vermek için ku-
rulmuş o Müesseseler, gizli gizli taşıyan
merhamet duygularıyla beslenirler : Fert-
ler tarafından.

Cemiyet merhamet hissile hareket et-
meğe mecbur değildir, hattâ hakkı yok-
tur. Çünkü o hissi mantığın son netice-
lerine kadar götürmeye kalkışta katille-
re de acımak lâzımgelir. Binaenaleyh ka-
tili hapishaneye ve hastayı hastaneye
göndermekle yerine getirdiği maddî ve
manevî Hıfzıssıhha vazifesini souk kan-
lılıkla, yani teknik aldatıcı telkinlerine,
nede merhamet heyecanlarına kapılmak-
sızın yapmakla mükelleftir. Yine hikmet,
merhamete vakit elvermez.

Demek ki akıldan gelen merhamet
Cemiyetin işidir, gönülden gelenile ta-
mamlamakta ferdin, Cemiyet o işi eksik-
siz başarmakla borcunu ödemiş sayılır.

Ferde düşünde benzerine yardım keyfi-
yetini kendine kıyabildiği kadar ölçüde
kenişletmektir.

Merhamet, faziletin aksine olarak, ne
kalabalık ne girift bir nesnedir, tektir,
yalnızdır. Fazilet her nedense içtimai bir
kiymet oldu : menfi kiymetleri bile be-
nimsemeyen Cemiyet onlardan da fay-
dalanmasını bilmiştir. Çünkü fazilet bir
nevi hareketsiz isyandır, hareketli olan
merhametin hükümlerine iştirak etse da-
hi iş birliğine yanaşmaz : Camianın —
en asil vaziyet alışlarda bile « teaddi »
istiyen camianın — işine gelmesi ve on-
dan istifade etmesi bu sayededir. Halbu-
ki uyanık merhamet, fazilet gibi dimağa
değil, esaletin kaynağı âsaba bağlıdır.
Ve böylelikle ki kendini, ızdıraba
vakfeder — taze, cömert, oynak bir kan
taşıyan vücutların sevgiye teslim olduk-
ları gibi. —

Herbirimizin başkalarına karşı vazifele-
rimiz olduğunu gündelik hayatta görü-
rüz. Merhametin kerameti bu vazife his-
sini genişletmektedir. Yani hakikî mer-
hamet manasını bu genişlemede bulur.
Onun sırrı da kendimize çizdiğimiz mu-
hitin hudutlarını gözümüze değilde hav-
salamıza göre açmaktır. Ufuk ötesinde
dahi imdadına koşabileceğimiz kimseler
bulunabileceğini kabul etmekle aile ve-
ya mahalle merhametinden çok daha
gönül zenginliğimize yaraşır bir merha-
met dünyası çırpındığı hakikatini teslim
ederiz.

Yaşamının tadı, birlikte yaşamaktadır.
Merhamettirki bunu sağlar.

Muhitimizde merhametli davranmak
insanlığın en yüksek gösterisidir. Lâkin
onun daha âsil imkânları varki, muhiti
camia ölçüsünde görmeye bağlı. Sanki

Camia ülkesinin her köşesinde ruh ve dil
birliklerinden vücade gelmiş aynı muhiti
bulur ve kendini onun zevkine daldırır-
sın, o müşterek hava içinde bu zevkten
nasibini alamayanlara karşı — ilgisiz
kalabilmisin ?

İşte, ferdin gönlünden gelen merha-
meti, Cemiyetin akıldan doğmuş merha-
meti ile burada birleşir.

Ve eğer bu kaziyeyi Cemiyet dilile
ifade lâzımsa, merhamet — fert için —
rahatının mukaddes vergisi sayılmalı. O
vergiyi şüphesizki, benzerlerimiz içinde,
hareketlerini şaşmaksızın menfeate uy-
durmayı hüner saymayanlar odur. Her-
kese düşmeyen bir şeref — ve herkese
düşmediğinden dolayı hepimizin susa-
mamız lâzımgeleni. —

İnsanların hayır ve şerri ayırt edeme-
melerindeki acılığın teselli veren bir nok-
tası da aramızda pek çoğunun bu hazin
imkânsızlığı — şuur altında his ediyor-
larmış gibi — kendilerini mağdur göster-
mek yolundaki çabalamalarıdır. Hakikat
şuki herbirimiz, ömrümüzün sonuna ka-
dar, şahsen işlemediğimiz bir günahın
yükünü taşıyız. Galiba bunun sırrını keş-
fetmek kolay : basit bir içtimai muade-
leden ibaret. O « günah » duygusu ben-
zerlerimizin ızdırabı manzarasından geli-
yor — ve bunu kimse inkâr edemez —
Benzerlerimizin maddî veya manevî ız-
tırabını şahsî yardımımızla hakikatle
bildiğimiz ölçüdedirki şu korkunç «gü-
nah » azabından kurtulabiliriz. İçimize
sığmayan merhamet duygusunu böylece
kullanarak azabımızdan kurtulma şekli
bile bir hünerdir, — bir fazilettir.

Köyü yemiş kokuları, billûr sular, kuş civıltıları, neşeli kızlar diyarı olarak gösteren kötü romatizmadan kurtularak çıplak hakikate korkusuzca bakmaya gittikçe alışıyoruz. Hakikat, bizi düşündürcek kadar sert ve acıdır.

Köyde en basit sağlık kaideleri bile bilinmiyor. Bu yüzden : köyü ana, doğurduğu çocukların hepsini yaşatamıyor. Köyde, mikroplar, haşereler, parazitli başlarına buyruk saltanat sürüp duruyorlar.

İnlanlar çabuk ihtiyarlıyorlar ve yok yere kırılıyorlar. Vasatî yaşama yaşı, olması mümkün olanın çok aşalarına düşüyor.

Halbuki temizlik olmayan yerde yalnız sağlık değil, güzellik de olmaz. Güzellik olmayan yerde ise, hayat bir yük ve angariyedir. Onun içindirki köylülerde çok kerre, gülmek nedir bilinmez. Yüzler katı ve dertlidir.

Acaba diyorum, Türk şefkatinin senbolü olan Kızılay ne bu, en kısa bir zamanda halletmek mecburiyetinde olduğu, bu büyük köy davasındada bir rol alamaz mı ?

Meselâ, köy Hemşireleri yetiştirerek köye, temizlik, sağlık, güzellik anlamlarını yerleştiremez mi ? (Başka bir memleketde, böyle köy Hemşireleri teşkilâtı var mıdır, yok mudur, bilmiyoruz. Fakat olsa da olmasa da, biz kendi memleketimizin ihtiyaçlarına göre tedbirler yapmak ve bulmak zaruretindeyiz.

Biz, artık, köyü içinden fetetmenin en kestirme ve en çıkar yol olduğunu öğrenmiş bulunuyoruz. Köy Enstitüleri tecrübesi, bize her sahada tutulacak kalkınma metodu hakkında aydınlatmıştır. Köylü, kendi içinden çıkanın dilini daha iyi anlıyor, onun sözüne daha çok güveniyor. Bu bakımdan, pisliğin, hastalıkta çare-

sizliğin ve çirkinliğin de ne demek olduğunu yaşamış genç köylü kızlarını en ıptidaî ve en lüzumlu temizlik, sağlık ve bakım yollarını öğretecek kurslarda yetiştirerek sağlık merkezlerine bağlı Hemşireler halinde köylerde çalıştırmak bizi ileri ve refahlı Türkiye idealine biraz daha yaklaştırmaz mı ?

Bir koldan köy Enstitülerinde yetişen öğretmenler, bir koldan da böyle hususi bir tecrübe ile yetiştirilecek köy Hemşireleri, köy kalkma temposunu çok çabuklaştırabilir. Nitekim Hükümetimizde bunu düşünerek öyle bir Kanun kabul etmiş bulunuyor. Bu köy, pislige kanıksamış, hastalıklara ve ölüme karşı boynunu bükmüş Türk köyü, busayede temizliğin sağlığın, güzelliğin, neşenin tadına ve rahmetine kavuşabilir. İşte bir fikir ki hiç olmazsa münakaşaya değer, sanıyoruz.

Merhamete ve insanlığa götüren iyi yol

Yazan:

Rüştü Şardağ

İnsan oğlunun garip bir görünüşü var. Yüz yıllardanberi her türlü kötü vasıfları yanında iyilikleri de sürüklemesi. Hâlâ liğinin çamuruna batmış yüzüstü duran insanın yardımlaşma ve kardeşlik duygularını da günden güne yükseltilere ulaştırması bunun ne canlı örneğidir. Bütün Türk tarihi bu yardım hissinin en güzel örneklerle doludur. Çeşmeler, kervansaraylar, imaretler ve daha gerilere kadar gidersek orta Asyadaki Türk milletlerinin birbirlerini destekleyişi, çeşitli adalet örnekleri, hattâ şu Timur-Yıldırım harbinin sebepleri arasında sayılagelmekte olan kendisine sığınmış olan yabancıları Bayezidin koruması.

Eski, yeni edebiyatımız içinde de insanların, kardeşçe yardımlaşmalarını zulmün sade kendini düşünüşün, kötülüğünü belirten hayli mənali sözler bulunmadadır. Fakat maksadı bellileşmiş, bir amaca doğru yöneltilmiş olan yardım anlayışı daha çok son yılların ve cümhuriyet rejiminin eseri olmuştur. Hergün bir yeni değişiklik, bir güçlük, bir sıkıntılı ihtiyaç havası içinde karışımıza çıkan hayat zorlukları ve tabiatın amən bilmez ve duygusuz çılgınlıkları millet fertlerinin birbirlerine sımsıkı bağlanmalarını,

bileceğini düşünerek en rahat zamanlarında en bahtsız olanları hesaba almalarını gerektirmektedir.

Kızılay ve diğer kurumlar bu gereğe bir düzen vermede ve hedefsiz, çoğu zaman yersiz kullanılan merhametimizi faydalı ve hayırlı bir düşünüşün kolları arasına atmadadır. Tabiatın beklenmedik, kahredici tepkileri olabilir, hiç umulmaz bir sırada bir yangın mesut yuvalara baykuş kondurur, hele depremden kurtulmak için her kuvvet nasıl korkunç bir hiç olmaya mahkûmdur. İşte Kızılay bu hayır kurumlarının arasında bizi bu şuarsuz veya zorlu savaşa çağırıyor. Bizi insan oğlunun en ölmez fazileti demek olan merhamete çağırıyor. Gerçekten merhamete giden en kısa yol Kızılaydan geçer. Her şeyi kendi tarafımıza yontuşumuzun ürkütücülüğü yanında insan merhametinin değişmez kudretini hep asil kalmış olan mazarini bize sık sık hatırlatan odur. Her şeyde onun yaralıya şifa olan sesi vardır. Bir gece yarısı tatlı uykusundan bir yangın alevleri veya yer sarsıntımız arasında uyanan, bir karlı kış günü evsiz barksız, açıkta kalan, felâkete uğramış birine hemencecik koşuveren Kızılayı hatırlayınız ; onun mevkii nasıl gözlerde, birdenbire üstün-

Bizi merhamete götüren bu yol, gençlik kurumu sayesinde bir terbiye işini de sağlamaktır. Küçücük yavrular okullarında üye yazılarak Kızılayın bu güzel kurumuna bağışta bulunurlarken merhamet yolu üzerinden insanlığa doğru da ilerlediklerini elbette anlamaktadırlar, veya gitgide anlayacaklardır. Bu emekler ve bağışlar nice bin yoksulun, neşe, doyma ihtiyaçlarını karşılamada ve küçük yardımlar neler olmadı, insan sevgilerinin verimli meyvelerini çoğaltmadadır. Gençlik teşkilâtı genişletikçe Kızılay kurumunun ne dev bir kuruluş olacağı şimdiden tasarlanabilir.

Fakat o sade millet çocuklarını değil, diğer yaralı milletlerin evlâtlarına da şefkatli kollarını germiş bulunmaktadır. Harp veya diğer felâketlerin silindirleri altında bitkin düşen komşularımıza, vatanlarına kavuşturduğumuz esirlere son günlere kadar Kızılayın sunduğu şefkat hepimizin hatırasında saygı ile yaşıyor. Ona küçüklü büyüklü yardım eden vatandeşlerim, bu hazverici ve gönül okşayıcı yolda devam edelim ; çoğalalım. Zira hangi vicdan, borcu veya hangi ödev sonunda bu kadar rahatlık varisi

Medeniyetin eseri olan ileri teknik hayatımız hesapsız rahatlık ve kolaylıklar getirmiştir. Yüz yıl öncesile şöyle bir kıyaslama yapmak kâfidir: Mesafeleri kısaltan, yalnız şehirleri değil, yalnız memleketleri değil hatta koca kıt'aları kapı komşusu haline getiren modern nakil vasıtaları, elektrik, havagazi, akarsu, radyo, telefon, telgraf, yazı makinası, elektrikli âletler V.S V.S... hep yeni icatlardır.

Teknik vasıtalar sanayi ve ev işlerini son derece basitleştirmiştir. Yoldan, işten, zahmetten temin edilmiş olan tasarrufların büyüklüğünü bir göz önüne getirin. Adam oğlu daha insanca çalışmak, daha insanca yaşamak, okumaya, dinlenmeye, eğlenmeye çok daha geniş vakitler ayırmak imkânını elde etmiştir.

Fakat bütün bu eskilerinin yanında modern hayatın insanlık hesabına ne geçidin mahzurlarla dolu olduğunu da görmemezlikden gelemeyiz.

Atalarına göre daha az çalışmak, daha iyi ve rahat yaşamak, daha çok eğlenmek için gerekli vasıtalara malik olan bu asır insanının daha büyük ruhsal kûnuma ve huzuruna sahip olması mantıkan icabetmezmiydi? Halbuki iş bunun tersinedir.

Teknik medeniyetin mahsulü olarak meydana çıkmış olan yeni bir takım unsurların hayatımız üzerindeki derin tesirlerini müşahade etmemek kabilmidir?

Başta sür'atı zikretmek lâzım. Mesafe, zaman ve emekten bize geniş tasarruflar temin eden sür'at, aynı zamanda sinirlerimiz için en müthiş bir tahrip vasıtasıdır. Etrafımızda hızile dönen, koşan, uçan, yüzen bütün o modern vasıtaların, sinir sağlamlığının başlıca amili olan ruh gevşekliğini, gönül rahavetini nekadaryıprattığı kolayca tasavvur olunabilir. Sür'atin yavrusu olan gürültü ise asabın büyük düşmanıdır. Bu günkü nesiller atalarına göre çok daha tez canlıdırlar, çok daha aceleci, telaşlı, asabî ve kavkacıdırlar.

Beşerin ruhunda meydana gelen bu umumî inkılâpla teknik medeniyetden

Yazan

YAŞAR NABİ

başka bir mes'ulünü bulmak güç olur.

Sonra, ileri sanayi, kendisine yeni mahreçler temin etmek için, atalarımızın akıl ve hayallerinden geçmiyecek binbir yeni ihtiyaç yaratarak bizlere hediye etmiştir. Telefonu, yazı makinasını radyoyu bilmeden mes'ut yaşamış ve ölmüş olan adamın oğlu, bu teknik vasıtaların en iptidai ihtiyaçları diye tanımış, eğer onlara malik olamamışsa bunun acısını çekmeye hayatınca mahkûm olmuştur. Artan ihtiyaçlar tabiatla daha çok kazanmak arzusunu yaratmış ve daha çok kazanmak için de insanlar daha çok çalışmaya mecbur olmuşlardır. Bu suretle hayatı kolaylaştırarak rahat etmek için ileri götürülmüş olan makina medeniyeti, insanı, hiç farketirmeden kendi emeğinin esiri kılmış ve hayatta saadeti daha güçleştirmiştir.

Gazetenin, radyonun, sinemanın ve daha buna benzer teknik unsurların asab üzerinde durmadan işleyen bir testere vazifesini gördüğünü inkâr etmek kabilmidir? Gerçi onlar sayesinde tabir caizse daha kesif bir hayat yaşamaktayız. Zevklerimiz keskinleşmiş, hazlarımız derinleşmiştir. Amma ona karşılık heran, lüzumsuz yere sinir kuvveti sarfetmek mecburiyeti karşısında bulunmaktayız.

Sabah evinden çıkarak ayağıle daire-sine veya dükkânına giden, akşam erken saatde evine dönerek soyunup dökünen, ve gecelik entarisile nargilesinin başına geçerek, çoluk çocuğu arasında sohbet ederek, tavla oynayarak, bir ağaç gölgesinde keyif süren dünki adamın ruh huzur ile, her sabah, vaktinde yetişmek için, ayak üstü acele kahvaltı ederek, tramvayını, vapurunu, otobüsünü kaçırmak endişesi içinde sokağa fırlayan, yerine varıncaya kadar canını sıkacak binbir hadise ile karşılaşan, ağır işlerini tamamlamak için bir makina sür'at ile çalışıp terledikten sonra, akşam, yine aynı teh-

likeleri atlatarak evine döne, evinde çoluk çocuğunun binbir isteği ile karşılaşılarak daha bir nefes almada tekrar sokaklara düşen, eğlencesi de sinema, gezete, ve radyo gibi âsâbı tahrik ve tahriş edici vasıtalar olan, bozuk gıdalarla beslenen, uykusunu bile tam alamayan bugünkü adamın ruh gerginliği ve sinir yorgunluğu bir asır aşırı iki insan tipinin ruhi varlıkları arasında ne büyük farklar olduğunu bize göstermeye kâfidir.

Bu iki ayrı hayat tarzından hangisinin daha iyi ve tercihe şayan olduğunu münakaşa edecek değiliz. İstesek de, istemesek de biz asrımızın hayatını yaşama-yamecburuz. Bu hayatta atalarımızın asla tatmamış oldukları derin zevkler ve güzellikler bulunduğu da şüphe götürmez. Fakat bu hayatın mahsulü olan ve iş, ev, ticaret ve siyaset sahalarında daima karşımıza çıkan sinir gerginliğinin asıl büyük gaye olan bahtiyarlığımız zararına ne büyük bir tehlike teşkil ettiğini de görmemezlikden gelemeyiz. Yine teknik medeniyetin tabii neticelerinden olan sürekli harplerin, sürekli iktisadi buhranların bu tehlikeyi ne geniş ölçüde artırmış olduğu da hepimizce bilinen bir hakikattir.

Gitgide artan ve mes'ut olma imkânlarımızı durmadan azaltan bu hali insanlık için en büyük tehlikelerden sayarak lâayık olduğu ehemmiyetle gözönünde tutmamız gerektir. Saadet ki huzuru ile kaimdir, herşeyden önce sakin bir asaba ihtiyaç gösterir. İnsanlık, kendi medeniyetinin esiri ve kurbanı olmak istemezse, insanlar arasında kin ve fesat tohumlarını saçarak yangına körükle gidecek yerde gerçek bahtiyarlığın kurucusu, koruyucusu olan sevgi ve tesanüt duygularını yaymaya, her şeyde iyilik ve saflığı hakim kılmaya çalışmalıdır. Korkunç tahriplerinin izlerini ortadan kaldırmak ve feci hatırasını unutmak için pek uzun yıllar gerekecek olan bu harbin ardından olsun, insanların, bu ideali gerçekleştirmek için elele verdiklerini görmiyemiyiz?

Hemşire olmak

Bahtıyarlığı

Yazan : Esm'a Deniz

Sayın Bayan Mevhibe İnönünün Hemşire Okulu Revüründe hasta talebe ile görüşürken

Longfellow, ehmsirelerin önderi Florence Nightingale için yazdığı bir şiirde şöyle der : « Asil bir iş yapıldığı zaman, asil bir düşünceden bahsedildiği vakit kalbimiz derin bir hayranlık içinde yükselere ulaşmak ister. »

İşte 18 Ağustos 1943 Kızılay Hemşirelerine böyle yüksek bir heyecan yaşattı ve kalplerimiz hudutsuz bir kıvanç içinde sanki göklere doğru yükseldi.

Asil müsafirimiz Büyük Mevhibe İnönünün Aksaraydaki yuvamızı teşrifleri bir tesadüf neticesi olmadı. Sayın Bn. İnönü bilhassa bize geldiler. Çünkü, en büyük zevkini hastaya, zavallıya hizmet etmekle duyan Türk kızlarını yakından görmek, onların genç ve ümidle dolu gözlerinde hazzın ve ızdırabın hakiki ma'nasını okumak istediler ; çünkü Yurt sağlığında en şumullü ve en şerefli hizmeti üzerine alan Kızılayın bu ölmez eserini ilgi ile incelemek istediler, bunun için Aksaraydaki Okulumuza geldiler.

Okul derslerinde

Biz Ona doyamadık, en büyüğümüzden en küçüğümüze kadar hepimiz ayrı ayrı, memleketin bu Büyük kadını ile konuşmak, Onun rikkat ve asaletle mezçedilen güzel sözlerinden, etrafa âdeta nur saçan tebessümünden ilham almak istedik.. Bizimle bir saat kaldılar ve bu bir saat bir saniyeden de ömürsüz geçti.

Büyük heyecanlar büyük işler yaratır, büyük heyecanlar hayatın seyrini ve cemiyetlerin istikametini değiştirir. 18 Ağustos 1943 için de böyle düşünürüz. Çünkü bugün Türk hemşireliği Sayın Mevhibe İnönünün asil bir hareketle ölçülmez bir kıymet kazandı ; çünkü bu memleketin en büyük kadını Türk kızına vatan hizmetinde seçilecek en faydalı ve en şerefli yolu göstermiş oldu.

Muhterem ve sevgili Okurum : 18 Ağustosta bu kadar hudutsuz bir heyecana ma'kes olan Okulumuzu bilmem tanırmısın ? Onun Kızılayla süslenen beyaz gövdesinde bu güzel vatanın sağlığı

Bayan Mevhibe İnönü Hastabakıcı Hemşire Okulunda öğretmen ve talebelerle bir arada

için yetiştirilen yüzlerce gencin hikâyesi ni hiç duydunmu ?

Bu hikâye, hayır bu çığır Millî Mücadelenin sonlarına doğru 1925 yılında başladı, temel ilk defa 1924 tarihinde Kızılay Umumî Merkezinin Kongresinde atıldı ; ve merhum Baş Vekil Dr. Refik Saydam, merhum Dr. Besim Ömer Paşa, Merhum Ziya Nuri Paşa, Tefik Sağlam Paşa, Dr. Adnan Bey, Hikmet Bey ve diğer kıymetli şahsiyetler tükenmez enerjilerini bu eserin kurulmasına hasrettiler. Hastanın fennî bakımını temin edecek profesyonel bir kütlenin yetiştirilmesi için bir program yaptılar, hemşire olarak yetişecek kızların tahsil ve terbiye görmüş kimselerden olmasına ehemmiyet verdiler. Nihayet Okulun açılmasına karar verildi, tesisi, küşadı ve idaresi Guraba Hastahanesi Baş Tabibi Sayın Dr. Ömer Lütfü Etiye tevdi edildi.

Doktor Ömer Lütfü Kızılay Hastabakıcı Hemşireler Okuluna tam 11 sene gibi mühim bir zaman hasretti ve ilk yıllarda karşılaştığı çetin içtimai güçlükleri yenmeğe çalıştı. O günlerde hastaya bakmak maalesef âdi bir iş diye telekki edilirdi, münevver aileler kızlarını bu sahaya göndermekten çekinir hatta bazen hasta bile hemşireye hakaret ederdi. Fakat Dr. Ömer Lütfü idealine imanla, canla sarıldı ve gerek hususî muhitinde,

gerekse resmi temaslarında çok mukaddes bildiği ülküsünün hakkını aradı. Biz hemşireler bu değerli savaşımdan dolayı Ona borçluyuz.

Bu meyanda Avrupadan getirtilen mütehassıs hemşirelere de kıymet ver-

Staj gören okul talebeleri

meği unutmamalıyız, onlar da bu mesleğin tekniğini o günlerin şartları içinde mümkün olduğu kadar vermeğe ve bir hemşirede aranılan vasıfları kızlarımıza aşılamağa çalıştılar. Ömer Lütfü Bey 1936 da Okuldan ayrıldılar ve yerlerini Amerikadan gelen Miss Hazel Avis Goff isminde bir Mütehassıs hemşireye terkettiler.

Miss Goff çok çalıştı ve değişen bir medeniyete, değişen bir çığıra uygun bir sistem kurmak istedi, hastabakıcı hemşireliğin bilhassa teknik cephesini kuvvetlendirdi. Fakat 1939 da konturatu sona erdiğinden memleketine döndü. Okul bir müddet Kızılay İstanbul Satış Deposu Direktörü Bay Haydar Kermen ve 6 ay da Edirnekapı Sıhhat Merkezi Baş Tabibi Dr. Kudsi Esencan tarafından vekâleten idare edildikten sonra 1940 senesinde Polonyalı mütehassıs bir hemşirenin eline verildi, Miss Maria Mochnacka Okulumuzda üç sene kaldı ve 1 Eylül 1943 de ayrıldı. Okul şimdiki halde yerli hemşirelerin idaresinde aynı gaye üzerinde yürümektedir. Şimdiye kadar bu müesseseden 389 hemşire mezun olmuştur.

1925 tarihinden bugüne kadar bir çok enteresan istihalelerden geçen ve muhtelif unsurlardan faydalanan Kızılay Has-

(Devamı 18 inci sayfada)

KIZILAY

Hemşirelerle

bir Konuşma

Yazan

B. S.

Bir mesleğin şöyle böyle bir tarifini yapmak, iyi veya kötü taraflarını saymak, sosyal hayat içindeki mevkii ve ehemmiyeti tayin etmek mümkün olduğu halde, doğrusunu isterseniz « Hemşirelik » mesleğinin veciz bir tarifini yapmak vazife ve mes'uliyetlerini tayin etmek kolay değil. Çünkü, mayesini ,feragat, fedakârlık ve şefkat gibi üç büyük cevherin teşkil ettiği bu ulvî meslek, bütün tahditci tasavvurların dışında beşerî bir anlam taşıyor.

İnsan oğlunun sağlığına gölge getiren en ufak bir sivilcenin bile sınırları bozduğu, neş'eyi kaçırdığı düşünülecek olursa, kendisine « hasta » adı verilen ve hastanelerde yatmaya mecbur tutulan kimselerle meşgul olan hemşirenin heybetli vazifesi gözlerimizin önünde bütün çıplaklığı ile belirmiş olur.

Hemşire, kendi dertlerini, kendi sevinç ve hıyalarını kimseye söylemeden büyük bir sabır ve metanetle dev gücü isteyen işlerini başarmaya çalışan idealist bir insandır.

Hemşire, hastalıklar, kederler ve ızdıraplar çeken, günlerce hareketsiz, neş'esiz kalmaya mahkûm olan insanlar arasında hastaliksız, kedersiz, neş'eli ve hareketli olmaya mecburdur. O ki, öfkeler, mütekallis, asabi bir yığın çehrenin karşısına güler yüzle, tatlı dille çıkmaya mecburdur. Şu halde Hemşire, biraz da san'atkârdır. Kendi dert ve endişelerini içine gömerek daima nikbin, daima sevimli ve daima neş'eli görünmek kolay işmi ? İnsan ki ne kadar egoist ve ne kadar hodkâm mahlûktur. Neş'eli olduğumuz zaman herkesin bizimle birlikte gülmesini, kederli olduğumuz zaman da bütün insanların yasımıza ortak olmasını isteriz. Hemşire, ruhundan bencillik duygusunu söküp atmış olan bir feragat tipidir. Her hastanın haleti ruhiyesine göre ayarladığı neş'e ve şefkat doyumunu biran bile kaybetmek istemez. Bu, onun için bir meslek haysiyeti, bir meslek şerefidir. Cemiyetin « hasta » adını verdiği ve sağlardan tecrit ettiği insanlarla ömrünü geçirmeye mecbur olan hemşire, neş'e ve hareketini kaybettığı gün mesleğinin en büyük başarı sırrından mahrum kalmış demektir.

Bir sabah, sergi evinden saman pazarına çıkan asfalt yolu turmanırken kafamda geliş güzel sıraladığım bu düşüncelerle Nümune Hastanesinin büyük kapısına vardım. Bir kaç dakika evvel ha-

yalimde resmi geçit yapan Hemşireler şimdi canlı olarak dolaşıyorlardı. Pavonlar arasında telâşlı telâşlı gidip gelen kar gibi beyaz gömlekli insanlardan birile konuşmak istiyordum. Bir kaç dakika sonra arzum yerine gelmiş, genç hemşire Bayan Hikmet Kunt'la bir odada konuşmaya başlamıştık.

— Kaç senedir hemşiresiniz ?

— Tam altı senedir bilâfasıla Hemşirelik yapıyorum.

— Bu mesleğe nasıl girdiniz ?

— Küçükkenberi bende hastalara bakmak bir hastayı iyi etmek, nasıl söyleyeyim sıhhatı bozuk olan bir insanla meşgul olmak merakı vardır. Bu merakla orta mektebi bitirir bitirmez hiç düşünmeden İstanbul'da Hemşire okuluna yazıldım. Ve bir hamlede mektebi bitirdim.

— Tuhaf olacak ama, buraya gelmeden evvel yolda mütemadiyen düşünüyordum, siz « Hemşire » nin güzel bir tarifini yapabildirmisiniz. Ben kafamı hayli yorduğum halde hoşuma giden bir tarif bulamadım.

— Bilmem ki nasıl tarif etmeli ; hem buna lüzum var mı ?

— Doğru « Hemşire » nin kendisi mühim, tarifin ne kıymeti olabilir.

— Eğer muhakkak bir tarif ve izah istiyorsanız, kısaca Hemşire, hastaların kardeşi demektir. Bu bir tariftir ziyade « Hemşire » kelimesinin bizim manada Türkçeye tercümesi desek daha doğru olur. Talebe iken Hemşire kelimesinin manasını tam manasile anlayamamıştım. Mektebi bitirip Hastanelerde çalışmaya başlayınca mesleğimin derinliğine vakıf olmaya başladım.

— Mekteple Hastane arasında bir yadırgama devri yaşadınız mı ? Yani ameli ve tatbiki hayat size nasıl tesir yaptı ?

— Ben esasen mektepte iken her şeyi göze alarak çalışıyordum. Bizim mesleğimiz fedakârlık ve şefkat isteyen bir meslektir. Zaten mektepte hem teorik hem de pratik bilgiler alıyorduk. Bu itibarla mektepten sonra Hastaneye gelince hiç bir yadırgama hissetmedim. Yalnız şunu ilâve etmeliyim ki Hastane hayatı mektepte öğrendiklerimizi yüzde yüz inkişaf ettiren, ona her gün yeni yeni bilgi ve görgüler ilâve ettiren bir hayattır.

Bir hemşire Mektepde ne kadar kuvvetli olursa olsun Hastanede yani, asıl mesleğini icra ederken dikkatli ve titiz

olmazsa yükselmesine, inkişâf etmesine imkân yoktur.

— Bu meslek sizde ne gibi izler bıraktı, bir iki hatıranızı anlatırmısınız ?

— Bizim mesleğimiz her gün yeni bir iz, yeni bir hatıra bırakabilir. Her bakımdan şayanı dikkattir. Düşünün bir defa çeşit çeşit insanlarla, çeşit çeşit hastalıklarla karşılışırız. Her gün bilgi ve görgülerimize yeni bir şey eklemek mümkündür. Mesleğimin bende bıraktığı izleri uzun uzun nasıl anlatayım ? mektebi bitirip Bursada çalışmaya başladığım senelerde Hastanemizde genç bir kadın menenjitlen ölmüştü. Kendisiyle meşgul olduğum vakit bütün bir sevgi ve şefkatle alâkalandığım bu hasta sebebini bilmediğim ruhi bir sirayetle hafızama yerleşti. Altı senedenberi hayalimden hiç çıkmaz.

— İhtimal onu bütün kaypettiğiniz hastalar namına hafızanızda bir sembol olarak taşıyorsunuz.

— Belkide öyledir. Bilmiyorum fakat o genç kadın çok tesir etmişti.

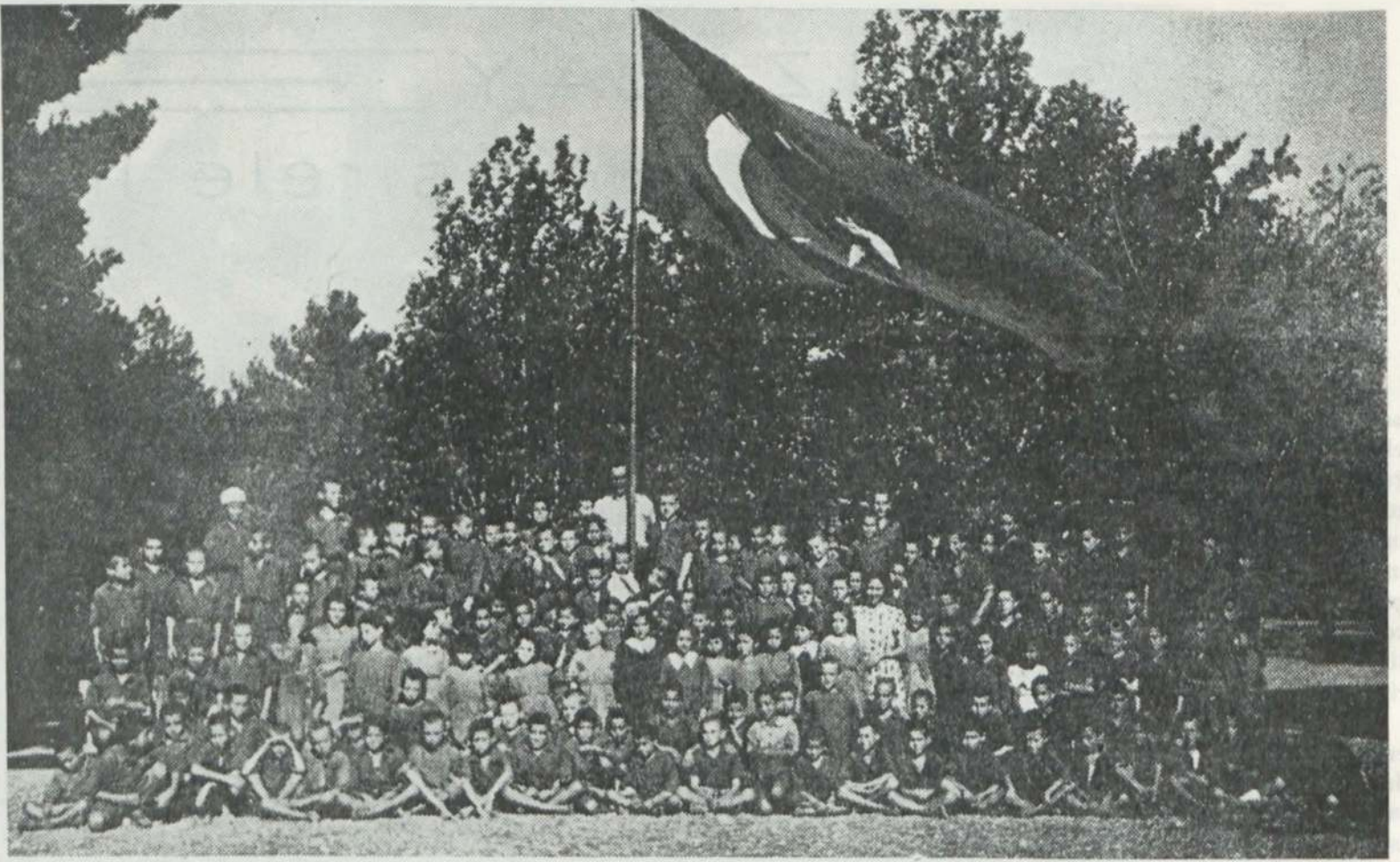
— Bir hemşire mesleğinde kademlendikçe merhamet ve şefkatinden kaybeder derler. Bunu sizin için varit görmüyorum, fakat başkaları için doğrumudur ?

— Hiç zannetmiyorum. Bir Hemşire mesleğinde eskidikçe hastalara karşı sevgi ve alâkasından hiç bir şey kaybetmez. Bilakis merhamet ve şefkati gün geçtikçe artar. Yalnız bizim bazı hastalıklar ve bazı hastalar karşısında souk kanlı ve temkinli olmamızı ihtimal alâkasızlık sayabilirler. Mesleğimizde tecrübe ve görgümüz arttıkça şüphesiz hastalık çeşitleri ve hasta tipleri karşısında ilk yıllarımızdaki telâş ve acemiliğimizi göstermeyiz. Bu bir alâkasızlık değildir. Mahiyetini bildiğimiz, neticesini evelden aşağı yukarı tahmin ettiğimiz bir vak'a karşısında telâş etmeye ne lüzum var ?

— Meslekte duyduğumuz zevkler varmı ?

— Onu hiç sormayın. Bizim kadar mesleğinde zevk duyan ikinci bir meslek erbabını ben tasavvur edemiyorum. Bazen hayatından ümit kesilmiş olan bir hasta sasarmış yüzle bize gelir. Bir müddet sonrada burnundan kan damlayarak Hastaneden ayrılır. Bu bizim için zevklerin en büyüğüdür. Düşünün bir kere dünya ile bütün bağlarını koparmak üzere

(Devamı 18nci sayfada)

Buca Kızılay Gençlik Kampı

KIZILAY Gençlik Kurumu

I. KURULUŞUNDAKİ MAKSAD VE GAYELER :

Türkiye Kızılay Gençlik Kurumu :
8-18 yaşına kadar olan Gençleri Kızılay Üyeliğine hazırlamak ve yardımlaşmaya alıştırmak gayesile 1933 senesinde kurulmuştur. Kızılay Umumî Merkezine bağlı yedi kişilik bir idare Heyeti, Şehir ve kasabalarda Dernek şubeleri, Mekteplerde Dernek kolları vardır.

Gençlik Kurumu Umumî gayeyi temin için aşağıdaki esasları tatbik ve takip ile mükelleftir.

A). Çocukları insaniyet, şefkat ve biribirine yardım hisleriyle yetiştirmek ve bu maksadın ifası için topluluk hayatına alıştırmak.

B). Türk Gençlerinde fazilet ve vatan-daşlık hisleri yaşatmak.

C). Hıfzıssıha kaidelerini yayarak memleket dahilinde Umumî sağlığın yükselmesine çalışmak, Sıhhi yardımları öğretmek.

D). Mektep talebesini Kızılay işleriyle yakından alâkadar etmek suretile Onlara Kızılay'ın maksad ve gayelerini öğretmek ve bu suretle Kızılay'ın müstakbel Üyelerini hazırlamak.

E). Ecnebi memleketlerdeki Gençlik Kurumlarıyla rabitalar tesis etmek, mektebliler arasında mektup, Hediye, Al-

büm, Koleksiyon, Kitab ve malûmat mübadelesi ve imkân bulunduğu taktirde ziyaretler yapılması gibi vasıtalarla bu rabitaları kuvvetlendirmek.

F). Kızılay varidatını artırmak ve bununla felâketzedelere, hastalara, malûllere ve muhtaclara yardımda bulunmak.

Kızılay Gençlik Kurumu bütün bu gayeleri başarmak için her şeyden evvel Türk Gençliğinin varlığına, Türk Milletinin Yüksek alâkalı hayırsevenliğine ve yardımlarına dayanarak On senedenberi artan bir gayretle çalışmaktadır.

Türk Gençliği her sahada olduğu gibi Sosyal yardım alanında da çok değerli ve verimli başarılarla temayüz etmektedir.

II. TEŞKİLÂT

A). Merkez Heyeti :

Üçü Kızılay Umumî Merkezi, İki Si Maarif Vekâleti diğer ikisi de Sıhhat Vekâleti tarafından seçilen yedi kişiden terekkip eder. Bu Heyet teşkilâtı idare, para işlerini Kontrol, bütçesini tanzim, İç ve Dış muhabereyi temin, Gençlik gayelerinin tahakkukuna çalışmak, Gençlik Kızılhaç teşekküllerile daimî temas halinde bulunarak Gençler arasında tanışma ve dostluk rabitasını kuvvetlendirmek gibi vazifeleri ifa eder.

Merkez Heyeti emrinde üç Müfettiş,

Yazı ve hesap işlerine bakan dört kişilik bir büro vardır.

B). Dernek kolları ve şubeleri :

İlk ve Orta okullarda, Liselerde, Öğretmen okulları, Ticaret ve Sanat okullarında Kızılay Gençlik Kurumu Üyelerinin topluluğundan hasıl olan teşekküle (Kızılay Gençlik Dernek kolu)denir.

Bir şehirde üçden fazla okulda Gençlik Kolu mevcûd ise Onların üstünde bir de (Gençlik Dernek Şubesi) kurulur. Bu Şube ve kollar doğrudan doğruya Merkez Heyetile muhabere ederler.

C). Kol ve Üye sayısı :

1933-1934 yılında 850 olan kol adedi 1942-1943 Ders yılında (5000) i aşmıştır.

1933-1934 yılında 20.000 olan Üye adedi son sene (250.000) e çok yaklaşmıştır.

Sekiz yaşından 18 yaşına kadar her okul talebesi Kuruma Üye olabilir. Yani İlk mektep çağından Lise son sınıfına kadar bütün talebeler Kurumun Tabii Üyeleridir. Kurum Üyeleri her ay (5) kuruş öderler. Aylık para aidatını veremeyen talebe de fahri Üye telakkî edilir. ve Kolların bütün mesaisine iştirak ederler. Kollara mensûp Üyelerin her ay verdikleri aidat yekününün yarısı Merkez Heyetine gönderilir. Bununla Umumî yardımlar ve masraflar temin edilir. Di-

(Devamı 13 ücû sayfada)

bulunduğu okulun Sosyal yardımına sarfedilir.

III GENÇLİK KURUMU ÇALIŞMALARI :

I — Propaganda :

A). Neşriyat :
Kurumun bu yoldaki faaliyeti, Genç Üyelere Kızılay'a ait faydalı notlar, Sağlık bilgileri Sosyal yardım ve terbiyeye dair malûmat vermeği temin edici telif veya tercüme eserleri neşrederek kollara ve Üyelere dağıtmak suretile ifa edilmektedir.

Kurumun şimdiye kadar bastırıp dağıttığı eserler şunlardır :

- 1 — Yıllık (X) Yılı
- 2 — Gençlik Dernekleri üzerinde konuşma
- 3 — Gençlik Kızılağı nedir
- 4 — Okul çocuklarına Öğüt
- 5 — Dişlerin sağlığı
- 6 — Kirgezintileri
- 7 — İlk Sıhhi yardım
- 8 — Kır konakları
- 9 — 1938 senesine ait Yıllık (XV) Yılı
- 10 — Sağlık ağızdan başlar
- 11 — Çocuk Hukuku
- 12 — Yeni Kültür Mecmuası
- 13 — Radyoda söylediklerim
- 14 — Türk Gençliği (Kadri Yaman'ın)
- 15 — Gençlik Kırkonakları
- 16 — Malhas Düz'ün Sağlık ağızdan başlar kitabı
- 17 — Gençlik Çağı
- 18 — Gençler tatilleri nasıl geçirmeli
- 19 — Cinsiyet Hıfzussıhhası
- 20 — Kömür havzası
- 21 — Çocuklara sağlık Öğütleri
- 22 — Genç Kızılaycılar (Mecmua)
- 23 — Muhtelif afişler
- 24 — Muhtelif kartpostallar

Bunlardan başka memlekette intisar edip Gençliği faydalandıran eserler Kurum tarafından satın alınarak teşkilâtımıza dağıtılmaktadır.

B). Konfranslar :

Gençliği faydalandıracak esaslı ve muayyen mevzular üzerine Öğretmenler veya mütehassıs zevat tarafından konfranslar verildiği gibi Öğretmenlerin nezareti altında Genç Üyelerimiz tarafından kendi aralarında konfranslar, müsamereler ve temsiller de verilmektedir.

C). Okullar arası muhaberele :

Türkiye Gençlik Kurumu Milletler arası Gençlik Kızılağı Kurumları ile Kızılağı Liğinin Gençlik Subesi vasıtasile daimî temas halindedir. Bu tesekküllerle kendi teşkilâtımız arasında kitap, Albüm, mektup, Hediye, Bebek ve saire teatisi şeklinde temaslara Kurumumuz tevassut etmektedir. Son Harp senelerinde çok azalmış olmasına rağmen bu gibi temaslar büsbütün kesilmemiştir.

2 — Sağlık işleri :

Kızılay Gençlik Kurumu Sağlık ve yardım işlerini bilen ve kıymetini takdir eden sağlam bünyeli yurttaş yetiştirmek ve böylece sağlık bakımını yaymak

için çalışmaktadır. Bu Genel ve çok Önemli sağlık işini temin için Kurum çalışmalarını bu suretile sıralamıştır

A). İlk Sıhhi yardım işlerine yarayacak şekilde Ecza, dolap ve çantaları tertip ederek bir kısım okullara dağıtmış ve bunların kullanma tarzları öğretilmiştir.

B.) Sağlık kampları :

Okulların yaz tatilleri zamanında çok zayıf, fakir ve bakımsız çocukları açık hava da disiplinli ve bakım altında ve iyi besleyerek kuvvetlendirmek ve sağlam bir bünye ile Okullarına göndermek gayesiyle memleketin bir kaç yerinde sağlık kampları açılmıştır. İlk kamp tecrübesi 1935-1936 ders yılı sonunda Herekede açılan kampta yapılmış ve bir çok faydalı neticeler alınmıştır.

İlk sene 100 çocukla başlayan kampta ertesi sene 300 çocuk alınarak daha iyi neticeler alındığı için Herekede Deniz kenarında bir kamp verit Kızılay namına satın alınmış ve gerekli tesisat yaptırılarak daimî bir Sağlık kampı vücutte getirilmiştir.

Her sene vaz tatillerinde bu kamp Kocaeli Bölgesinin yüzlerce zayıf ve fakir yavrusuna esenlik ve neşe vermektedir.

İstanbul Bölgesinde vaz tatillerinde Vilâyet Maarif Müdürlüğünce açılmakta olan çok sayıdaki kamplardan sağlık kampı mahiyetinde olanlara bazı seneler vakî talep üzerine ehemmiyetli para yardımları yapılmıştır.

Eğre Bölgesi çocuklarının sağlık durumlarına yarayacak bir kamp tesisine muvaffakiyet hasıl olmuştur. İzmir'e yakın Buca'da (Alyoti parkı) denilen 120.000 metre kare büyüklüğündeki güzel park, Kızılay Umumi Merkezince geçen sene satın alınarak Gençlik Sağlık kampı olarak kullanılmak üzere Kurumumuza vermiştir.

1941-1942 Ders yılı sonunda kamp açıl-

arak İzmir, Aydın, Denizli ve Manisa Vilâyetlerinden (165) fakir ve zayıf çocukla 23 Öğretmen getirilmiş ve bir buçuk aylık bir kamp hayatından sonra hepsi 2-5 kilo alarak ve Gençliğe lüzümlü çok şey öğrenerek yerlerine dönmüşlerdir.

Sağlık kampının faydaları etrafa yayıldığı için 1942-1943 Ders yılı sonunda İzmir'e civar dokuz Vilâyetten birer buçuk aylık iki devrede 660 çocuk, 40 Öğretmen getirilmiş ve gösterilen Sıhhi, İnzibatî ve terbiyevî yakın alâkadar umulduğundan ziyade faydalanarak okullarına dönmüşlerdir. Bunlardan başka Eğre Bölgesi okullarından 70 Öğretmen aileleriyle, yemek masrafları kendilerine ait olmak üzere Parkın avrî bir korusunda Kurumun hazırladığı kampta bir buçuk aylık bir kütreden sonra dinlenmiş olarak ve memnurlukla ayrılmışlardır.

Adana Bölgesi içinde Toros Dağlarının (Bürücek) yavlasında bir kamp açılmakta idi. Dr. Bay Remzi Gönenc'in Kızılay'a Sağlık kampı yapılmak üzere bağışladığı arazi ve binalarda bu sene Adana okullarından 100 Çocukla bir buçuk ay devam eden bir kamp açılmıştır. Çok iyi idare edilen bu kampta faydalı olmuştur. Bürücek yavlasına civar olan diğer Vilâyetlerin zayıf ve bakıma muhtaç çocuklarının da kampta istisraklarının temini için gereken tedbirler ve bu arada kamp verinin genişletilmesi düşünülmektedir. Sağlık kamplarının Gençliğimizin sağlığı bakımından büyük faydaları görüldüğünden yurdun diğer Bölgelerinde de açılmaları imkânları araştırılmaktadır.

IV. MALÎ VAZİYET :

Gençlik Kurumu varidatı. Genç Üyelerinin kendilerine verilen birer senelik karnelere her ay Dernek Kolu Heveti tarafından yaptırılan beser veya onar kurşluk sefkat pulu hasılatı ve mahallî

(Devamı 13 ncü sayfa)

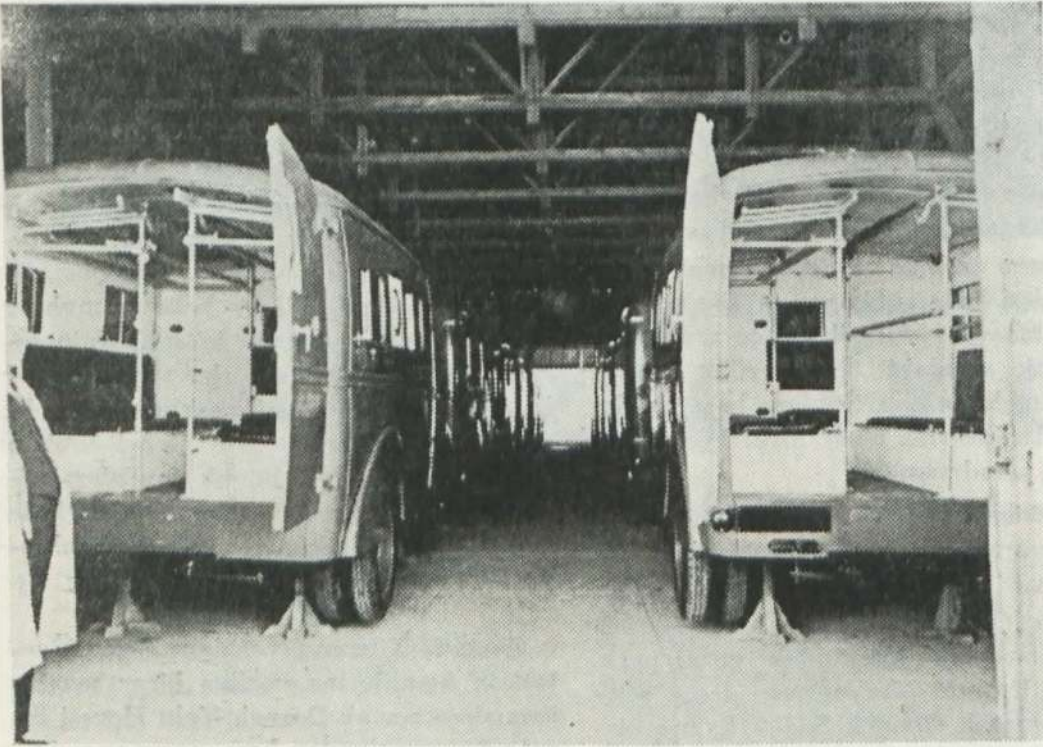

Kamp gören gençlik üyeleri

Yirmi Yıl

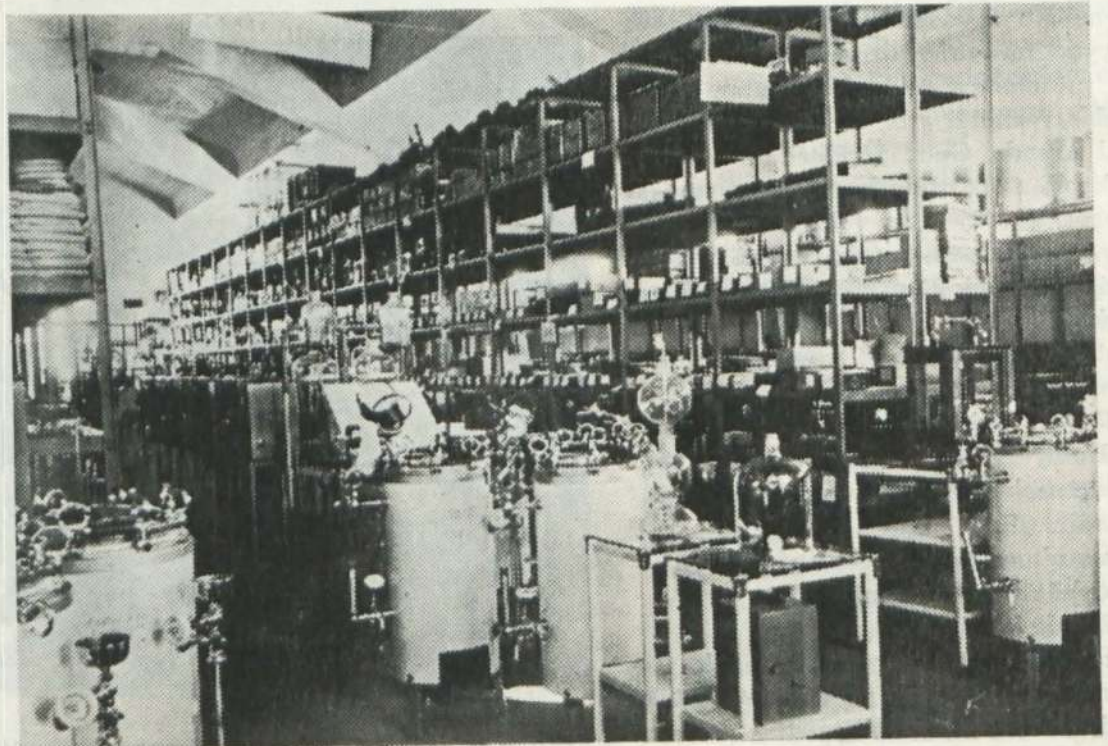
Cumhuriyet yılında

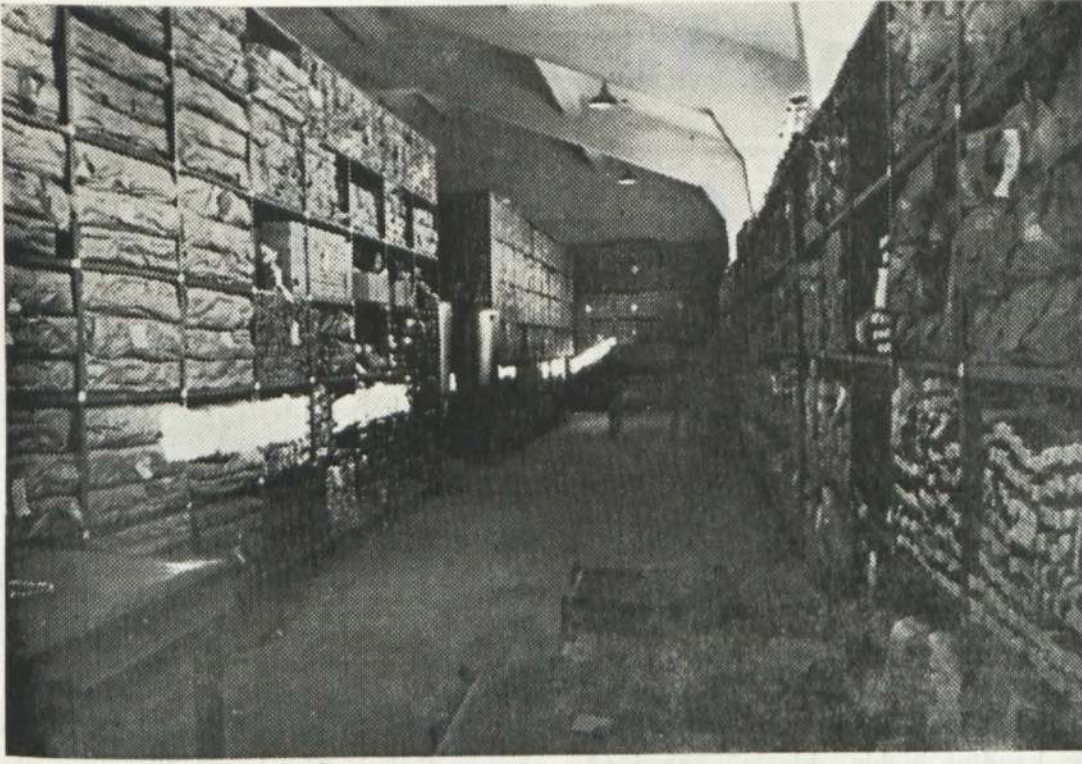
KIZILAY

*Kızılay Etimes'ut anbarı
İmdat muavenet kısmı*

*Kızılay Etimes'ut anbarı âlâtı
cerrahiye kısmı*

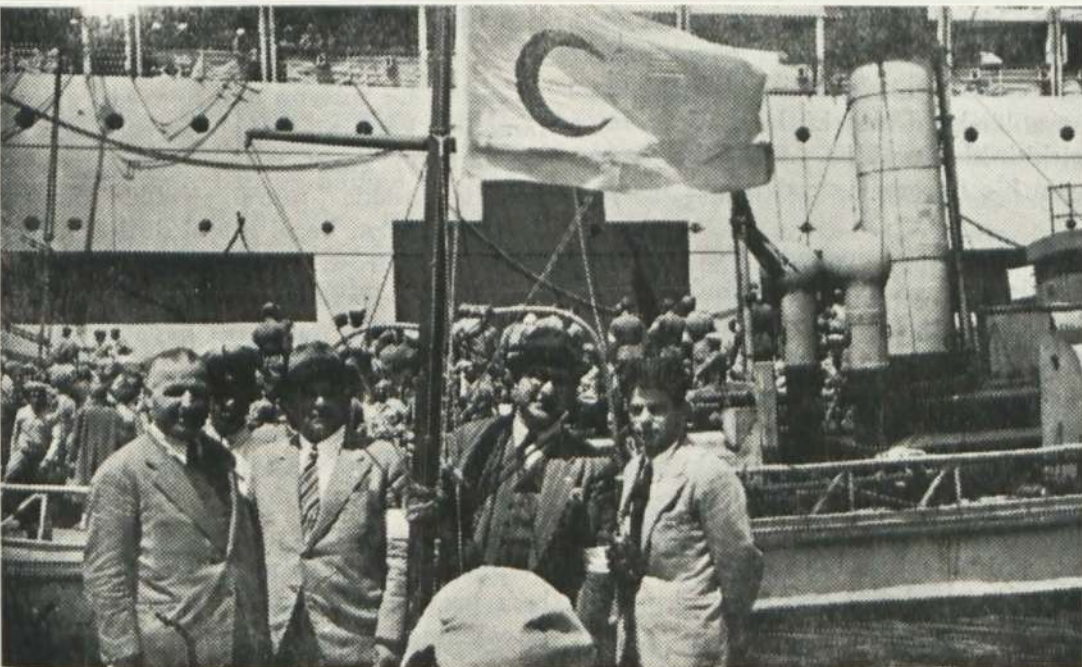

Kızılay anbarı çamaşırhanesi

Kızılay anbarı Ecza kısmı

*Kızılay Esir değiştirmesinde kullanılan
Körfez vopuru esir taşıyacak Kızıllaç
hastane gemisi yanında*

Ölüm

Estetiği

Yazan :

Sadri Ertem

Ölüm iki cins adam için güzeldir. Bu adamlardan biri dünyayı kendi nefsi için halkedilmiş farzeden, kendini bir cihan telâkki edip nimetlerinden mahrum kaldığı zaman harap olan, mahv-olan, idealini tüketen insandır.

Bu adam nereye baksa kendini görür, gökte, ayda, güneşte, denizde... Sevgide, saadette, mevkide, sosyal hayatta hep kendisinin birinci mevkii işgal etmesini bekler.

Cihanla mukayese ettiği kendi hayatı, ancak bir cihanı dolduran şeylere sahip olarak ancak ayar edebilir. Böyle bir adamın yüzünün hatlarında ızdırıp, felâket, acı şeyler kımıldanır. Dudakları namütenahiye hazmetmek isteyen bir midenin uçlarıdır. Çok defa onlar kötü hisler, elde edilmemiş arzuların arkasından kımıldanır.

Kendini cihanla mukayese eden adam kendini hissetmekte bir karıncadan daha küçüktür. Daha ürkektir. Çünkü vücudundaki küçük bir sızı ona arzın bir köşesinde bir heyelân, bir yanardağ indifası gibi heybetli görünür..

Küçük dertler hayata çekilmez bir işkence manzarasını verirler.

Bu adam hayatını zevkten ve endişeden ayırmasa bile gözlerinin bebeklerinde harukulâde bir parıltı onun talihini daima ayakları üstüne düşen gölgesine şöyle anlatır :

« — Hayat nedir ki ; mademki her neş'eyi bir elem takip ediyor, elemsiz bir hayat, elemsiz bir neş'e tasavvuru mümkün değildir. Niçin yaşamalı ? Niçin, bu hayat bu kadar yükü çekmeğe, bu kadar fenalığa tahammüle değer mi ?

Kendinde göklerden arza sukut etmiş bir ilâhın azametini hisseden, fakat bu dünyayı kendi ruhu için dapdaracak bir ayakkabı, bir elbise gibi bulan insan ölümü idealize eder. Ölüm onun için güzeldir. Ebedî sukündür. Ölümün dizlerinde ebedî bir gül bahçesinde sukûna dalaaktır. İztirap denen hayatı, dikenlerin batışını duymiyacaktır.

Bir daha altında haşerelerin kımıldandığı, faciaların sahneleştiği, betbahtlıkların nesilden nesile intikal ettiği güneş görülmiyecek, gözler bir daha ızdırıp levhalarına takılmıyacak, sukûnu, ebedî sukûnun yastığını ne tahayyül edecek ne

de ümit duyacaktır.

Hayatı böyle gören, böyle idrak eden adam için ölüm bir sukûn, bir sevgilinin dizidir.

Ölümün dizlerine yaslanan filozof Higesyas 2220 yıl evvel bir intihar sistemi vücutta getirmişti. Bu sistemin fevkalâdeliği yoktur.

Bu kendini hiçbir ideale vermiyen avare insanın sembolüdür, onun gayesini anlatmaktadır. Hayatta bu cins insanlar vardır. Bunlar için ölüm güzeldir. Çünkü hayat mücadeledir. Mücadele terakkidir. Mücadele edemiyen, terakkiyi sevmiyen inzivanın köşesinde yaşayan insanlar vardır. Bunlar için ölüm hareketin zıddıdır. İnsanın şakuli iken ufki oluşu yalnız bir hendesi şekil farkı değil, dünyanın en büyük inkılâbıdır. Hayatı fena gören ve onun sukûnla nihayet bulmasını isteyen yalnız ızdırıp, yalnız ihtirasları ile varlığı arasındaki tezadı idrakten ibaret farzeden insanlar da ölümü bir sukûn, bir aşk, bir sevgi merhalesi diye kabul ederler. Büyük istibdatların nüfuzu altında yaşayan küteller hallerinden o kadar muhtarip, o kadar küskündürler ki, bu hallerini değiştirmek, bu halden kurtulmak onlar için bir kurtuluş ümidi olmuştur.

Mistik için ölümün güzel ve tasvir edilemez bir güzelliği vardır. Mevlâna ölüren gerinen adamın vücudundaki, yüzündeki alâmetleri bir ızdırabın değil, bir vuslatın, bir yeni birleşmenin eseri sayar. Ona göre insanın uzvî hayatındaki birleşmelerde de öyle acayip takallüsler, öyle çizgiler hasıl olur ki, bir başkası bunu çirkinlik sayabilir, fakat bu hazzı yaşayan hiç de onu seyreden gibi hissetmez.

Ölüme kavuşan insanda bilinmiyen, tarif edilmeyen ve kimse tarafından hakkında haber verilmeyen bir aleme geçmektedir.

Mistik, bu dünyanın ızdırabı yerine, manevî bir âlemin sukûnunu tercih eder. Mücadeleden mahrum bırakılmıştır. Esasen mücadelesinin de manasızlığını idrak etmiştir. Ölüm onun için ebedî bir sukûn ve ümit dünyasıdır. Ölüm ona uhrevî âlemin saadetini, nimetlerini verecektir.

« Cennet » sukûn içinde, insana ıztı-

rap çekirtmeden nimetlerin dağıldığı bir ideal ülkedir. Ölümü güzel gören insan bunların tam zıddı da olabilir, netekim, bu dünya üzerinde mücadeleyi o kadar çok seven insanlar vardır ki, bunlar hayatın sukûna erdiği anda bile mücadeleye devam etmek isterler.

Hayatın mutlak intihası onlara bir son olamaz. Onlara göre hayat dünyanın sıklet merkezi değildir. İnsan hayatı büyük idealler için feda edilecek bir kudrettir. Kendini bir fikre, bir davaya, bir ideale veren insan onun uğrunda ızdırabı, ölümü tabii bulur.

Mansur, dar ağacına gülerek çıkmıştır. Sokrat kendisine teklif edilen kaçmayı kabul etmemiştir. Bir dâva uğruna ölenlerin sayısını sayacak rakam pek azdır.

Kahramanlar, idealistler her zaman kendilerinin ikinci bir dünyada yaşayacaklarına inandıkları için değil, hafızalarda yaşayacakları ümidiyle değil, sadece bir dâvayı başarmış olmanın heyecanı ile hayatlarını hiçe sayarlar. Ölüm onlar için güzel görünür. Bu güzellik bir gaye değil, bir vasıta. Mücadeleyi hızlandırmak için bir merhaledir.

Bir dâva için ölmek yalnız kitapları ve teşkilâtı olan din mensuplarının harcı değildir. Çünkü kitapları ve teşkilâtı olan dinler birçok defalar ikinci bir dünyadan bahsettikleri halde onun bütün mensupları idealist olmak vasfını haiz değildirler. Çünkü tarihin her devrinde « gaziler, şehitler » kitaplı ve teşkilâtli dinlerin müminlerinden daima azdır.

Kendini bir misyon için dünyaya gelmiş farzeden kendini sosyal heyecan içinde kaybetmeyi güzel bulan insan, idealizmin harikulâde numunelerini yaratır. Kahramanların hepsi kitabî dinlerin, teşkilâtı ve kadrosu içinde yer almış insanlar değildir. Hayatta bu cins insanlar bulunduğu göre bunların hayatlarını aydınlatan, güzelleştiren estetik tasavvurları da vardır. Buradan korkakların, sukûn arayanların, betbahtların, ve kahramanların ölümü idealize eden estetikleri kuvvetlerini alır.

Bazı insanlar mezarlarının taşı üstünde bile hayatı sevmeye doyamazlarken bazı insanlar da daha yaşarken ölümü kucaklamış olarak yanları sıra sürüklerler...

İnsan Ruhunun Güzelliği

Yazan :

Selahattin Batu

Diş görünüşleri bakımından güzel ve çirkin insanlar olduğu gibi ruh itibarıyla da güzel ve çirkin insanlar vardır. Dış güzellik insanın irsiyetinden ve fizyolojisinden gelir ve bütün biyolojik fonksiyonlarının mükemmelliğine ve sağlık durumuna bağlıdır. Ruh güzelliğinde ecdattan alınmış temeller üstünde işleyen görenek ve terbiye büyük ölçüde amil olur.

İnsan ruhunu güzelleştiren, ona bir insanı insan yapan büyük hasretleri veren tesirler arasında her şeyden önce cemiyetin dayandığı ahlak desteklerini gösterebiliriz. Cemiyeti ayakta tutan, onu dıştan ve içten gelecek sarsıntılardan koruyan bu destekler, ferдин ve ruhunu şekiller, ona büyüklüğünü ve asaletini verir. Bu desteklerden en kuvvetlisi dayanışma ve cemiyet içinde büyüğün küçüğe, kuvvetlinin zayıfa gösterdiği yardım ve şefkattir. Ve esasında sosyal karakterde olan dayanışma, şefkat ve yardım duygusu, ferдин ruhunu yüceleştiren, onu zenginleştiren ve güzelleştiren en büyük amil olur.

Gerçekten, hangi insan, bir zayıfın imdadına koştuğu, bir hastanın derdine deva olduğu, feleğin sillesini yemiş bir yurddaşına elini uzattığı zaman olduğu kadar büyük ruh tatmini duyar ? Bu yardım, bir varlığın : Ruh varlığının, ruh zenginliğinin ifadesidir. Bizi bir an için benimizden, bencilliklerimizden kurutandır, başka bir ruhun, başka bir ıstırapın eşğine götürür. Ve o bitmiyen isteklerimiz, yalnız almak, yalnız kendine maletmek isteyen iptidai ihtiraslarımızın karşısına, ruhumuzun yüce tarafını koyar : Vermedeki büyüklüğü ve güzelliği öğretir.

Hakikaten, güzel ruhlu olarak tanıdığımız insanlar hakkında duyduğumuz hisleri incelersek, bizi bu hükme götüren en büyük amilin o insanda sezdiğimiz şefkat ve yücelik hasleti olduğunu görürüz. İnsanları seven, çevresile ilgilenen ve muhitindeki zayıflara yardım elini uzatan insan, bize büyük gözüktür. Yalnız kendisiyle meşgul ve yalnız şahsi ihtirasları ve menfaatlarıyla dolu, bencil insandan ise nefret ederiz. Onların çevresi, bize bir düşman çevresi gibi tehlikeli gelir. Çoğu zaman bilmediğimiz bir iç sesi, bizi onlara yaklaştırmaktan, onlara yakın olmaktan meneder, kibir ve nahoşluktan da, bencil ve kötü insanın özellikleri olduğu için çekiniriz.

Bu şefkat ; ve insanın yakınlarıyla, yurddaşlarıyla, onların acıları ve sevinçleriyle istiyerek ilgilenmesi, bir ruhu güzelleştirdiği kadar zayıflatır, onu hayat savaşında halsiz düşürür diyenler de vardır. Bu asrın büyük yalanı, günümüzün en tehlikeli taktikidir. Ve ecdaddan yüce ruhlu, yüce yaradılışlı olan Türk insanını küçültmek, onu sağlam iç yapısını çökertmek için ancak bir düşman bu taktikini yapabilir. Ve bütün günümüz cemiyetlerinin adileşmesinde, küçülmesinde ve sonunda cemiyet olarak zayıflamalarında bundan büyük amil, bundan tehlikeli bir sebep olamaz. Bilakis, yardım duygusu, şefkat ve merhamet hissi, kuvvetli ve büyük ruhların meziyeti, ulu gönüllerin zenginliğidir. Şefkat, bu ruhları zayıflatmaz, fakir düşürmez ; aksine olarak yüceltir, zenginleştirir. Böyle iç yapıları sağlam ferdlerin kurduğu cemiyetler de güçlü ve sağlam olur.

Şefkatin ve yakın sevgisinin, zaafın işreti olmadığını bütün büyük milletler ve büyük insanların hayatı gösterir. Türk vatani şefkat kurumlariyle baştan başa bezenmiş olduğu asırlar boyunca Türk milleti en güçlü idi. Ve bir devlet kuracak kadar büyük iradeler, oğullarına öğüt verirken :

Osman ! Ertuğrul oğlusun !

Oğuz, Krahan neslisin !

Dedikten sonra :

Hakkın bir kemter kulusun !

demeyi unutmayacak kadar benliklerinden ve bencillikten uzak insanlardı. Türk milletinin büyük gücü, gerçek kudreti, bu faziletinden gelir. Gerçek ve şatafatsız milli gurunun, gerçek insan gururunun ve gerçek kudretin, büyük insan hasletleriyle, ahlak ve ruh güzellikleriyle birlikte yüceltiğini Türk milleti ve onun yetiştirdiği büyükler ve kahramanlar kadar açık gösteren örnekler bulunamaz. Milli bir ülkü uğrunda ülkeler fetheden, başlar kesen bu insanlar, bir gönüllü incitmiyecek kadar ince ; zayıfa, düşküne hiç bir zaman silâh çekmiyecek kadar ulu ruhlu idiler. Her yerde ve her zaman acizin, yoksulun, hastanın ve zayıfın imdadına koşular. Yurduğunu baştan başa sosyal yardım kurumlariyle, örnek insani müesseselerle bezediler. Fazilet ve insanlık hislerinin ; kudret, şeref ve şanla beraber olduğunu dünyaya gösterdiler.

Görünüz ki ruh güzelliği, bir ferdi

olduğu kadar, bir cemiyeti de yüce kılan erdemdir. Ve bir ruhu güzelleştiren hasletlerin başında da yakın sevgisi, yardım ve şefkat duygusu gelir. Bu hasletler, insanı ve cemiyeti hayat savaşında kuvvetten düşüren, onları hesta bir hasasiyetin ağı içinde yere yıkan zaafılar değil, kuvvetlerdir. Ve gerçek kuvvetli, gerçek varlıklı insan ve cemiyetler, ince ruhlu, ulu gönüllü ve insanlık duygularının yetkinliğe eriştiği insan ve cemiyetlerdir. Biz asırlarca bütün dünyaya bu ruh varlığının belgelerini verdik. Bugün de ülkümüz budur.

Kızılay Gençlik Kurumu

(Baş tarafı 8 nci sayfada)

ger yarısı mahallerinde kalır. ve Kolun yardımlarla bazı teberrulardan ve kitap, Kartpostal, rozet satışlarından toplanır.

Dernek Şube ve kollarında toplanan paranın yarısı mahallerinde kalır. Şube ve kol Heyetleri tarafından okul idarelerinin nezareti altında okul talebesinden muhtac olanlara yardım işleri için sarf edilir. Paranın diğer yarısı Merkez Heyeti namına Umumî Merkezi Muhesbesine gönderilir. Merkez gelen bu paralar Gençlik Kurumu Merkez Heyetinin tanzim ve Kızılay Umumî Merkezince tasdik edilen senelik bütçelere göre sarfedilir.

Gençlik Kurumunun teşekkülünden yeni 1933 tarihindenberi pul satışı ve sair gelirler her sene artmıştır. Başlangıç senelerinde 12.000 lira ile başlayan senelik gelir, 1 Eylül 1942 den 31 Ağustos 1943 tarihine kadar olan ders yılı içinde 94.644 liraya balığ olmuştur. On yıl zarfında Türk Gençliğinin Kuruma verdiği paranın yekünü ortalama 300.000 lira kadardır. Bunun yarısı mahallerinde kalan, Şube ve kollar tarafından yapılan Sosyal yardımlara sarfedilen paradır. Merkeze gelen diğer yarısının da Umumî Yardımlarla idari masraflara yarı yarıya sarfedildiği kabul edilirse yardıma muhtac çocuklarımıza ON senede 25.000 liralık bir yardım yapıldığı anlaşılır.

1943 Yılı bütçesi henüz devam ettiği ve önümüzdeki kıştan evvel yavrularımıza yapılacak olan Okuma vasıtaları ve Giyim eşyası gibi yardımlar yukarıdaki maruzatımızın dışındadır.

+(KIZILHAÇ)+

DÜNYASI

Milletler Arası Kızılhaç Çalışma Haberleri

İzmir limanında esir mübadelesi Kızılay yardımcılarının malûl ve hastaları sedye ile nakli

2 Temmuz 1943 tarihli

Alicaanda Gazetesinde çıkan Salıp ve Hilâl adlı ikinci baş makalede şöyle deniliyor :

Kızılay ve Kızılhaç mahvi ifnadan başka bir şeyden bahsetmeyen harp haberleri arasına bazan insanî fikirleri ve hareketleri gösteren kısa bir haberin de karıştığı görülmektedir.

Bu kabil haberler meyanına İsveç Kızılhaç Cemiyeti vasıtasile Türk Kızılayının emrine verilen Femris isimindeki İsveç vapurile mezkûr Cemiyet tarafından Yunanistana yeniden erzak gönderilmesi hakkında geçen gün Ankara'dan gelen telgrafı da katmak icabeder. Ankara Yüksek mektep talebelerinin aynı vapurla Atinadaki aç arkadaşlarına dağıtılmak üzere gıda maddelerinden mürekkep hediyeler gönderilmiştir.

Harp borçları tesbit edildiği gün alacaklar sahafasının başında harbin çok çetin ıztıraplarından masûn kalanların sefalet içinde çırpınan kardeşlerine yardım etmek hususunda gösterdikleri azim ve iradeyi de kaydetmek icab eder. Bunlar bazı muhalif Devletlerin iddia ettikleri gibi dünyayı kaplıyan büyük

Mersin Kızılay vasıtalarile esir mübadelesi

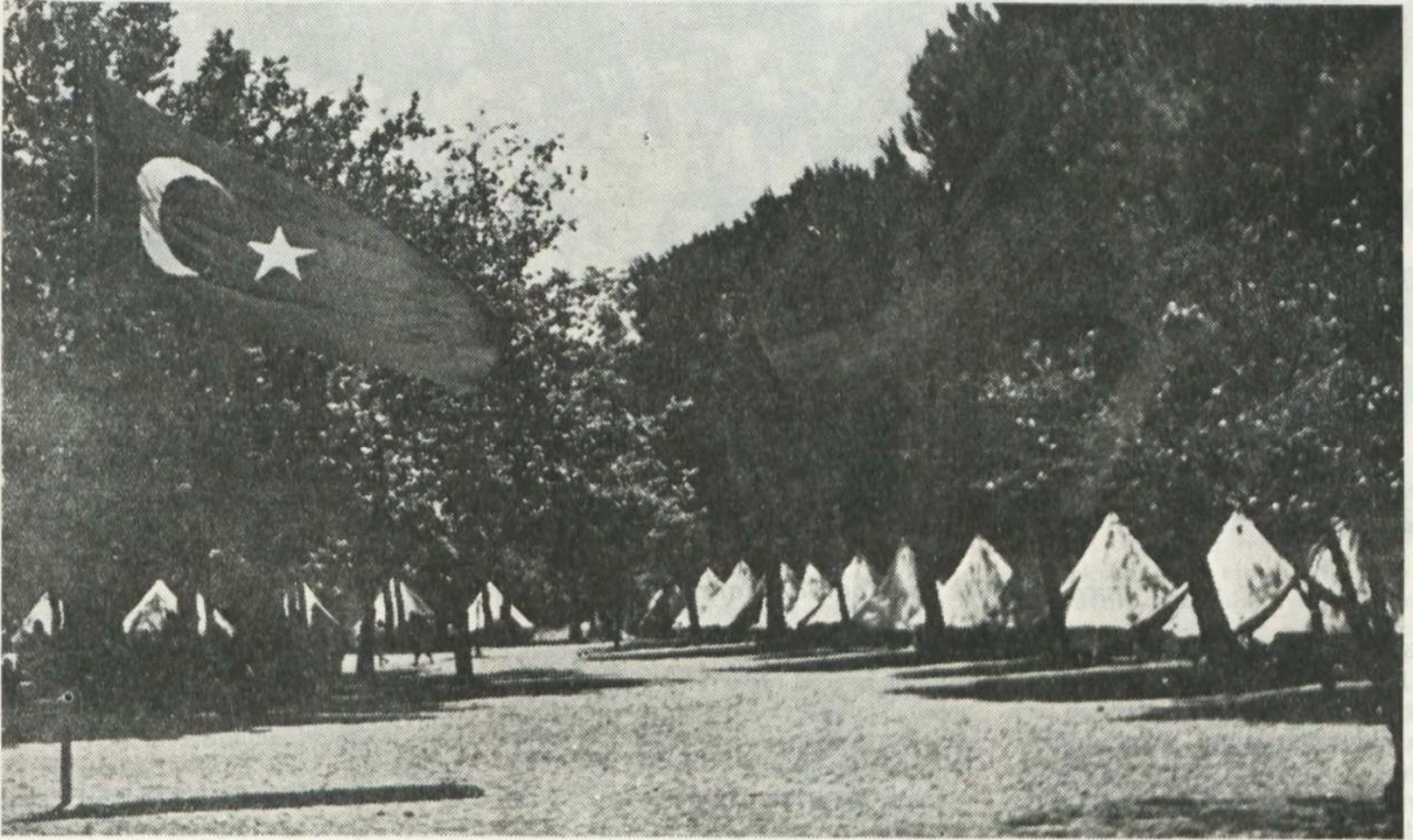
felâket karşısında lâkayt ve seyirci kalmamış onlar da felâketzedelerle beraber acı çekmişler ve ıztırapları gidermek hususunda imkân dahilinde fedakârlıklar yapmaktan hâli kalmamışlardır. Finlandiyaya kış harbinde ilk parlak misâli veren İsveç olmuştur. Fakat bu yardımda bir çok asırlardanberi İsveç-Finlandiya mukadderatından birliği gibi hususi bir sebep vesâik mevcuttu. Finlandiya ile tesanüt fikri henüz pek yeni olan Danimarkalılar Finlandiyalılara yardım için vusâtı itibarile dikkate değer bir ölçüde olmuştur. Fakat kış harbinin sonunda kendileri de bolluk içinde olmayan Danimarkalılar Filandiyalılara yardım için kendi yiyecek hisselerini azaltmamışlar Norveç ve Belçikada dost milletlere yardım etmek hususunda gösterdikleri arzu ve iradedden çok faydalanmışlardır.

Malûm olduğu üzere yapılan yardım arzu edildiği gibi olamamıştır. Tabii sebebler dolayisile Yunanistan'a yaptığımız yardım vasıtalık ve teşkilât sahasına inhisar etmekten ibaret kalmıştır. Mammafi İsveçli Paul Mohn'in Atina fahri hemşehriliğine tayini bu yardımın herhalde takdir edilmekten hali kalmadığına bir delildir. Aynı zamanda düşmanlarını bilvasita faydalandırmasına rağmen Amerika ile İngiltereden ve Türkiyeden de sırf maddî yardımlar yapılmıştır. Hilâl ve Haçın insanlık cephesinde birleşmesi dikkate şayan bir alâmet teşkil etmektedir. Takriben bin senedenberi bu iki timsâl birbirlerine şiddetle muhalefet etmekden hali kalmamıştır. Yine asırlardanberi Türkler ve Yunanlılar birbirlerine irsî düşman olarak kalmışlardır. Harbin masûm kurbanlarına yardım hususunda Haç ve Ayın gösterdikleri müşterek faaliyet beşeriyet sahasında yepyeni bir unsur teşkil etmektedir. Bu hadise mahv ve herabiyi adeta kendilerine bir din ittihaz edenlere ve Allah'a karşı kin husumet hisleri aşılayanlara karşı sakin fekat sarîh bir mukabele teşkil etmektedir.

Bir Kamp Hatırası

Yazan :

MES'UT CEMİL

Buca gençlik kampının umumî görünüşü

Benim yaşımdakilerin çocukluk ve ilkgençlik hatıraları arasında (Hilâliahmer) = (Kızılay) teşkilatı doğduğu zaman, onu uzun boylu, mavi gözlü, ak sakallı ve beyaz elbiseli bir adam sanan saf bir mektep arkadaşım vardı. Bu çocuğun asker olan babası savaşta yaralanmış sonra şehit olmuş, ailesi bir çok felâket ve sıkıntıdan sonra Hilâliahmerin her yoksula yetişen yumuşak ve şefkatli ellerinin yardımı ile İstanbula getirilmişti. Arkadaşım, anası ve küçük kardeşleriyle beraber korkulu bir rüya gibi hatırladığı karanlık günlerin ötesinde ; ak sakallı, mavi gözlü « Hilâliahmer » le. « Ulûmudîniye » hocamızdan dinlediği Hızır aleyhisselâmı birbirine karıştırıyor, yahut Hızır aleyhisselâm ona Hilâliahmermiş gibi geliyordu ! Bu, öyle bir adammış ki nerede olduğu belli değilmiş ; görünmez, konuşmaz, ortalıkta dolmazmış. Ama kim ve nerede olursa olsun, her sıkıntıya düşenin halini uzaktan görür, duyar, imdada gelir, açlara sıcak çorba, çıplaklara elbise, evsizlere sığınak ve her şey,

her şey bulur, getirirmiş. Anası ondan bahsederken hala gözleri doluyor, iki elini açıp dualar ediyormuş.. Ben bunları dinlerken Hilâliahmerin sakallı veya tıraşlı bir adam olmadığını bildiğim halde hiç sesimi çıkarmaz, o tertemiz ruhlu memleket çocuğunun inanışlarına galiba biraz kendim de katılır, onun gibi duyduğum için ona uyar giderdim.

Yıllar geçti. İkimizde büyüdü, birbirimizi gaybettik. O zamanların (Hilâliahmer)i, (Kızılay) oldu. Şimdi nerelerde olduğunu bilmediğim o eski dost şayet bu satırları okuyorsa, o günleri hatırlıyarmış tatlı bir hüznle gülümsiyecektir sanırım. Ve uzaklardaki arkadaşına hemen haber vermek isterim ki o vakitler uzak masal dünyalarıyla genç muhayyilelerimizi birleştirerek vücut verdiğimiz bu Kızılayın, bir çocuk rüyası kadar tatlı bir tarafını deha, kırkını aşdıktan sonra, açık gözlerle gördüm.

Dinle bak, aziz dost !

Daha yirmi gün olmadı. Kızılayın, Adapazarı yersarsıntısında felâkete uğrayan yurtdaşlar için İzmir Fuarında tertip ettiği iki büyük müsamerenin gü-

zel renkleri arasına, çoban armağanı gibi gönülden kopmasından başka değeri olmayan bir kaç ses katabilmek üzere, bir kaç arkadaşla oraya gitmiştik.

Bu şehirde, Akdenizden süzülen inbat rüzgârı sulh perisinin kanatlarından gelen okşayıcı bir nefesdir ki burnundan girer ve bütün içini temizledikten sonra parmaklarının ucunda çıkar. Neşe ve ışık içinde sabaha kadar tüten fuarın serin yollarında kanlı ve kinli bir dünyanın bütün acılarını unuttur, Türk ve İnsan olmanın saadetiyle titresin.

İlimizin titizlik isteyen mecburiyetlerine rağmen hepimiz tatlı günlerine kavuşan mektepliler gibiydik. Bir taze balık kokulu üzüm ve ballı incir orjisi içinde sarhoşduk. Uyku ile geçirmeğe kıyamadığım bir gece misafirserverliğile bana evimi bile unutturan Kız lisesinin, körfeze karşı balkonunda, önümde ki sepetten şeftalilerin en olgunlarını seçiyordum. Sanatkâr arkadaşım İzzettin Ökte çıkageldi :

« — Yarın erken kalkabilirmisin ? » dedi. « Babam Buca kampındaki çocuk-

Buca gençlik kampında idareci ve üyeleri bir arada

ları görmeye gidecek. İstersen bizde geliriz. Ben rica ettim, götürecek.

Doğrusunu istersen, ne Bucanın ne tarafta olduğunu doğru dürüst biliyordum ne de kamptan haberim vardı ; ama yalnız muhterem Cemil Uybadının yanında bulunmak zevkile yerimden sıradım ve bir salkım üzüm daha yedim. Ertesi gün, 30 Ağustos günü, dünyanın en emsalsiz nimetlerle bezenmiş toprakları hafif meyilli ve zikzak yollarından çıkarak denizden uzaklaştık. Kızılcıllu köy enstitüsüne uğrayarak Bucaya döndük ki bu enstitüde geçirdiğimiz iki saatin hikâyesini de sana belki başka bir sefer anlatmaya çalışırım. « Çalışırım » diyorum. Çünkü Bucada gördüğüm şeyleri sana ancak elimden geldiği kadar anlatmağa çalışacağım.

Buca Kampı bende ilk bakışta esatiri bir manzara tesiri bıraktı. Ezelden beri oradaymışlar gibi kırmızımtırak toprağa yakın ve alışkan üzüm bağlarına beçilik eden türlü meyva ağaçları, göğdelelerinde kim bilir kaç ata neslinin macerası yazılı çamlarla sarmaşdolaş olan ılık rüzgâr, ilâhi bir hayat üsaresini sızdırır gibi ötüşleri sakız kokularına karışan yez böcekleri, yıkık eski duvarlar arasında acı renkli çiçekler, ılık bir duşa hasret çeken tozlu sarmaşıklar, yaz geçirmiş sarı otlar ve bir tabiat senfonisinin sesleri içindeki sessizlik.. Şu yosunlu çeşmenin iç haznesinde belkide bir Nemf uyuyordur. İlerdeki koruda, büyük çınarın kovuğunda ihtiyar bir Satir saklanmış olabilir. Fakat biraz daha yaklaşır

ve şu ağaçları dönersen işte göreceksin işittiğin gevrek sesler üç bin yıl evvel yaşamış efsane mahluklarının değil, bu gün, 30 Ağustos, 1943 günü Kızılayın Buca kampında öğle yemeği yiyen çocukların sesleridir. Sevgili çocuklar.. Bu toprağın, bu suların, bu havanın çocukları.. Bizim çocuklarımız. Bu mü berek toprağa akmış kanlarımızın şu sulara karışmış göz yaşlarımızın havada dağılmış gülüşlerimizin, haykırışlarımızın, kederlerimiz, sevinçlerimiz, aşklerimiz, zın çocukları...

— Günaydın çocuklar !

— Sağ ol baba.

Yarım tabak plavın içine bir çatal düştü. Küçücük bir el son ekmek diliminin alt kabuğunu hayretle büküyor. En yakın sofranın başındaki küçüğün bir yanağı neden şiş zecba ?.. Anlaşıldı ; Salkımındaki son iki üzüm tanesini ağzına sokmuş, birdenbire bizi görünce avurdunda unutuvermiş.

Cemil Uybadının gözlüklerinin arkasındaki nurlu ihtizaz bütün yüzünü kapladı ve işte sesinde de titriyor :

— Bana kaç çocuğun var diye sorarlar. Ne bileyim ben ? Yüzlerce, binlerce.. İşte bunlar ! Bakalım bu gün kaç tanesi burada ?

Tabelâya bakıyoruz. Kamp mevcudu bu gün ; müdür, öğretmenler, doktor, hemşireler, ahçı ve hepsi 214 kişi. Fakat yemek niçin durdu ? haydi devam edelim ! ve sofralar arasında dolaşıyoruz, ellerimiz sarı, siyah, kumral başlara uzanırken çiçekler üstünde renklenmiş şeb-

nemler gibi temiz ve berrak gözler hep birden bize bakıyor. Güneş vurmuş gül Koncaları gibi penbe yüzler hep birden bize dönüyor, gülümsüyor, seviyor. Fakat çatallar daha ağırlaştı bazan da boş gidiyor tabakta sürükleniyor, sonra birden, biraz mahcup ve acele dudaklar arasına bir lokma daha götürüyor.

Yemek bitti biraz daha konuştuk ve seviştik. Fakat öğle uykusu zamanı geldi. Hiç bir sebeple program bozulamaz. Haydi şimdi çadırlara ! Uykudan sonra bize şarkılar söyleyecekler, dans edecekler, oyun oynayacaklar, temsil verecekler.

Bir saat hep onları konuştuk. Onların dünyasına girmiştik. Ve onların dünyası, dostum, bilirmisin ki bizim çocukluğumuzda ya masallarda dinlediğimiz ya rüyalarımızda gördüğümüz dünyalardandır.

Bu çocukların hepsi zayıf, muhitlerinde bakımsız kalmış hastalıklara istidatlanmış çocuklar. Aranıyor taranıyor, mektep tatilinden sonra kampta toplanıyor ve tatili burada geçiriyorlar. Sırmış yüzler penbeleşiyor, çökük göğüsler, kanburlaşmış sırtlar düzeliyor, fersiz gözler parlıyor, nahif vucutlar gürbüzleşiyor, ve evlerine dönüyorlar her birinin en ince dikkatle takip edilen sicili, dosyası ve sağlık grafiği var.

Fakat bana büsbütün yeni bir şey öğreten hadise ile, bu çocuklara vucut sıhhatleriyle beraber ruh sağlığını da bağışlayan ve geliştiren hayret verici hadise ile öğle dinlenmesinden sonra karşı-

TÜRKLERDE YARDIMLAŞMA

Yazan: Zuhuri Danışman

Bu kadar şumullü bir mevzuu, yine bu kadar daracık iki sütuna sığdırmaya çalışmak mahal değilse bile gayri mümkününe yakın olsa gerektir.

Çünkü, hiç düşünmeksizin iddia edilebilir ki Türk Milleti kadar iltimaî yardım isteği fazla bir millet yoktur. Feragat ve fedakârlık, bu milletin ananevî bir nasibidir. Vereceğim bir kaç misalden sonra sizde, bu mevzuun genişliği hakkında bir fikir edinecek ve mevzuun bir iki sütuna sığmayacağı hakkındaki iddiama iştirak edeceksiniz.

Askerliği bir san'at haline getiren Türk milletinin harp zamanındaki Ordu Yardım teşkilâtını şimdilik bir tarafa bırakıyorum.

Hiç bir resmî teşekküle bağlı olmayarak, sırf milletin şuuruna dayanan sivil yardım Müesseselerine bir göz atmak istiyorum.

Eskiden hanlar, kervansaraylar, hatta camiler, zamanında birer misafirhane ve yardım evi idi. Ayrıca mahalle ve köylerde milletin içinden gelen bir yardım isteği ile işmeceler ve buna benzer hususî yardım şekilleri vardı.

Denilebilir ki, eski Türk cemaatinde yardım, adeta göze görünmeyen ve yardım edilene hissettirilmeyen çok samimî ve olağana bir iş gibi yapıldı.

Köylerde vaktile çok taammüm etmiş bir adeti anlatacağım.

Her köyün vaktile hususî bir binası vardı. « Köy Odası » bu bina, hayvanları barındırmaya yarayan ahır, yatak odası ve misafir odasıyla şöyle böyle muntazam bir bina idi. Bu binanın temizliği, burada misafir edileceklerin hizmetleri bhusus bir adam tarafından, yahutta köylüler tarafından münavebe ile görülürdü.

Ayrıca köyün zengin ağalarından bazılarının da ya evinin bir tarafında yahutta ayrıca bir misafirhanesi olabilirdi. Bu misafirhaneler herkese açıktı. Yolda kalmış, varacağı menzile yetişememiş, karlı, souk günlerde açıkta kalmış olan garip ve kimsesiz kimseler, bu misafirhanelerde kendi evleri imiş gibi yer, içer ve barınırlardı.

Bu nev'i misafirlerle, kimsesizliklerini hissettirmemek lâzımgelenin en âsil bir duygusudur. Onun için bunlar kendileri-

ni bir sığıntı sanmasınlar diye o akşam köyün ağaları misafirhaneye gelir ve adeta hakiki evsahibi o yeni gelen kimse imiş ve kendileri misafirmiş gibi sohbet ederlerdi. Hanlar, kârvansaraylar da birer yardım evi idi.

Bu gün Kızılay nerede yardıma muhtaç kimse varsa onun yardımına inanılmayacak bir sür'atle koşmaktadır. Son yer deprenmelerinde Kızılay'ın büyük ve âsil teşebbüslerini hatırlamıyacak kimse olmasa gerektir.

Yine dünden bahsedeceğim. Kızılay'ın bugün tam ve mükemmel bir planla çalışarak meydana getirdiği yardım işleri dün başka bir şekilde yapıldı. Yine bir misâl ile izah etmek istiyorum.

Tirenin, otomobil ve otobüsün bulunduğu zamanları ve yolların araba ve hayvanla bir türlü bitip tükenmediği zamanları düşününüz. Öyle zamanlar ki, iki şehir arası 70-80 kilometredir. Orta Anadolu'da bazan bu uzun ve ıssız mesafelerde tek köye rastlamak müşküldür. Güneşin kaynadığı, sıcakın kavurduğu bu ıssız ve kimsesiz uzun yollarda susuz (Devamı 19 cü sayfada)

laştım. Buca cennetinin çocukları meğer gönüllü bir artistler gurupu imişler. Memleket türkülerini ; korolarile, sololarile, sazlarile, darbukalarile ; oyunlarını ve oyun şarkılarını, mandolinlerle, kemanlarla öyle bir çaldılar söylediler; şarkılı ve şarkısız küçük piyeslerini öyle bir oynadılar ki bütün bunlarda insanı hemen saran samimilik ve tebîilik, ancak sayılı büyük sanatkârlarda hayranlık ve heyecanla tasadüf edilen allah vergilerindendir.

Fakat, kardeşim, bu çocuklarda gördüğüm ve sana tarif edemeyeceğim en büyük kudret, onların kendilerini seven insana « bekışları »dır. Seven insanı bir anda anlıyorlar ve onu öyle bir sevgi ile sarıp sarmalıyorlar ki bu muhabbet kozasının içinde, onları bir daha hiç görmesen de, ömrünün sonuna kadar gönlünde tükenmez bir vecd kaynağı taşıyarak oturursun.

Onlara git, kollarını ve kalbini aç :

« — Çocuklar ! sevgili çocuklar ! gün-

Buca kampında sevimli yavrular

aydın çocuklar ! » diye bir seslen..

Bir anda sana nasıl geldiklerini ve bir

anda seni nasıl yüksettiklerini göreceksin.

••• Hemşire olmak bahtiyarlığı •••

(Baştarafı 5 inci sayfada)

tabakıcı Hemşireler Okulunun bu tarih-
çesinden sonra bu mektep kanalı ile has-
tahanelerimizdeki çalışmayı bazı rak-
amlarla göstermek isterim. Objektif
olarak yazılan yıllık raporlarımızdan ha-
zırladığım ve aşağıda görülen cetvel, son
altı sene içinde Okulumuzda yaşayan ta-
lebe ve hemşirelerin gün adedile mesai-
sini belirtir :

Sene	Haseki Hastahanesi	Guraba Has.	Zeyneb Kâmil	Sihhat M.	Darülaceze
1937	2,525	16,756	1,409	537	
1938	2,086	13,279	1,567	994	1,452
1939	3,531	9,999	1,669	919	342
1940	5,896	9,256	437	842	Cerrahpaşa
1941	5,999	7,173	—	1,261	1,884
1942	3,119	9,241	—	1,105	1,254

1941 ve 42 senelerinde hemşirelerin
sarfeyledikleri masal müddeti bu listeye
dahil değildir, hemşirelerimiz muhtelif
hastahane servislerimizde çalıştıkları za-
man, gün adedile :

1941 de : 1,743

1942 de : 1,959

Okulun gayesi mevcut şartlar içinde
memlekete mümkün olduğu kadar iyi
evsafa malik büyük bir hemşire kütlesi
yetiştirmektir. Hemşire terbiyesi mühim
bir mesuliyettir bu mesuliyeti üzer-
lerine alan terbiyeciler hemşirenin
yalnız bilgisini değil aynı zaman-
da bedenî ve ruhî sıhhatını tekemmül et-
tirmeği düşünürler. Zira hemşirelik şa-
hista muayyen birtakım itiyatların,
muayyen karakter vasıflarının bulunma-
sını icabettiren bir meslektir. Bu itiyat-
ların bir kısmı doğrudan doğruya hem-
şirenin şahsına, bir kısmı da hastalıkların
önlenmesine ve hastaların iyileşmesine
deirdir. Bu terbiyede teknik bilgi ahlâk
prensiplerimizle birlikte ilerilemelidir.
bunlardan ahlâk ön planda gelir. Çünkü
bir hemşirenin karakterini sağlamlaştı-
rmadan ona yalnız bilgi vermek kumden
bir temel üzerine muazzam bir bina kur-
mağa benzetilirki ufak bir sarsıntı onu
devirebilir.

Hastabakıcı hemşirenin tahsili mühim

ye-kûnlara baliğ olur, bu miktar kolayca
ölçülemez ve seneden seneye değişir. Di-
ğer taraftan bu gibi okullarda daimî va-
zife alan Öğretmen ve Talim hemşirele-
rinin maaş haricinde kalan iâşe, giyim,
hastalık ve sair masraflarını unutmamak
gerekir. Kızılay bütün bu fedakârlıkları
canla ve memleket için yapar.

Kızılayın hemşire konusuna gösterdi-
ği ilgi yalnız Aksaraydaki Okulumuzda
münhasır değildir ; Kızılay yetiştirdiği
hemşirelerin refahını ve sıhhatını koru-
yucu tedbirler de alır, sırası gelince bu
maksatla mühim teberrüleri yapar. İşte
Vanıköydeki Yurdumuz bunun en yakın
ve en önde bir numunesidir. Biz hemşire-
ler izinli günlerimizde, ta'til zamanla-
rında buraya gelir, lacvert suların tatlı
serinliği içinde dinlendikten sonra biri-
ken ve tazelenen bir enerji ile hastaları-
mızın yanına döneriz. Ne mutlu Kızılay
Hemşirelerine !

Hastaya bakmak milli değil, beynel-
mîl bir şeref ve bir meslektir. Hastaba-
kıcı hemşireler ırk, din, renk, yaş, cins
ve milliyet farklarını gözetmeden herke-
se yardım etmekten haz duyan insanlar-
dır. Onların tek gayesi insaniyete hizmet
etmek, tek zevki hastanın tebessümünü
görebilmektir. İşte bunun içindirki fır-
tınaların boram boram estiği ve karların
lapa lapa yağdığı kış mevsiminde her sa-
bah el lambalarıyla Okulumuzdan bir
kafile ayrılır. Henüz Tan yeri ağarmamış,
tabiat uykuda ve bütün şehir uyku-
da. Lacivert başlıkların ve lacivert pal-
toların yakıcı bir rüzgârdan korumak is-
tedikleri bu narin genç vücutler civarda-
ki hastahanelere doğru yola koyulurlar,
öğretmenleriyle birlikte sessizce koğuşlara
dağılır ve hastalara yeni bir günün dua-
sını ulaştırırlar.

Gün bitince sıra gece nöbetçilerine
gelir. Gece nöbetçisi bir anne, bir abla
rikkatle hastalarını dolaşır, tedavilerini
yapar, arkalarını örter, çamaşırını de-
ğiştirir, zillere cevap verir, uyuyamayanları
teselli eder, ve loş, sessiz koridorlardan
geçerken kendisinden izahat istiyen â-
mirine : « evet efendim, altıncı yatak
rahatır. » karşılığını iftiharla verebilir.

Hastabakıcı hemşire mesleği memle-
ketimizde yenidir. Bu böyle olmakla be-
raber hemşirelerin Onderi Büyük İngiliz
hemşiresi Florence Nightingale yüksek
ilhamlarını bizim topraklarımızdan aldı.
Florence Nightingale 1854 tarihinde
Kırım harbinde İstanbula gelerek Seli-
miye barakalarında yatan İngiliz asker-
lerine baktı ve bütün dünyanın sevgisini,
hürmetini kazandı, bu Büyük kadını ebe-
dileştirmek için her tarafta anıtlar di-
kildi, eserler yazıldı.

Hemşirelik şahista muayyen karakter
vasıflarının tekemmülünü icabettirir, bu
vasıfların en başında feragati nefis, te-
vazu ve başkalarına hizmet etmekten

ilâhi bir haz duyan temiz bir ruh gelir.
Burada size hazin bir hadiseden bahse-
deyim, bunu (International Council of
Nurses) adlı mecmuada okudum, diyor-
ki :

« 1938 de Paristeki St. Louis hasta-
hanesinde şöyle bir hadise oldu ; bilhas-
sa cilt hastalıklarının tedavi için kurulan
bu müessesede cüzamlıların koğuşu ay-
rıdır. Bir gün buraya hastalığın verdiği
ümitsizlik içinde şuurunu kaybetmiş ve
etrafındakilere hücum eden bir zavallı
getirdiler. O esnada koğuşta bulunan
doktor ve hademeler hastayı bir türlü
teskin edemediklerinden, başka servisler
den bir hemşire istediler. Bunun üzerine
hemşire X geldi, fakat hasta onu görün-
ce büsbütün asabileşti, koğuşa giren bu
genç güzel kadın hastanın buhranını
adeta ziyadeleştirdi. Herkes şaşır-
dı, çünkü zavallı hasta birdenbire hemşireyi
göstererek « Onu öpmek isterim » diye
bağırmağa başlamıştı ; hastanın yanın-
dakiler Onu bir türlü teskin edemediler.
Bunu gören hemşire X hastaya doğru
ileriledi ve hiç bir kelime söylemeden,
çehresinde hiç bir tikslenme alâmeti sez-
dirmeden bu korkunç, bulaşıcı âfetten
muztarib olan adama yaklaştı, alnından
öptü. Hemşirenin bu nazik ve kadınca
hareketi hastayı o derecede dinlendirdi-

ki biçare muztarip artık cemiyetten atıl-
madığına inandı ve bir daha kırız geçir-
medi. »

Hastaya zevkle, feragati nefisle baka-
bilmek Yüksek bir başarıdır, Onun için
bu meslek şerefli ve mukaddes bir mes-
lektir.

Kızılay Hemşireleriyle bir konuşma

(Baş tarafı 7 nci sayfada)

re olduğunu zanneden bir insana yeniden
sıhhat ve afiyet vermek.

— Bayan Hikmet Kunt, sizi işleriniz
arasında meşgul ediyorum, kusura bak-
mayın bir sual daha soracağım : Meslek
bakımından hiç bir şikâyetiniz varmı ?

— Çok şükür hiç bir şikâyetim yok.
Yalnız bazı temennilerim var. Onları da
şöylece hûlasa edebilirim : Bütün mes-
lekdaşlarımın, ellerinden geldiği kadar
kültürlü, bilgili olarak yetişmeleri, her
yerde, her zaman meslek ve haysiyetleri-
ni korumaları icabettiğini biran bile ha-
tırlarından çıkarmamalarıdır

— Daha başka ?

— Daha başka, Yurdun her tarafında
Orta mektebi bitiripte Hemşire olmak
istiyen genç kızlarımızın Hemşire Mek-
teplerine alınmalarıdır. Memleketin bize
çok ihtiyacı var.

Bir Garnizon

Duvarından

Yazan: **BAKİ SÜHA**

İstiklâl harbinin acı, yoksul ve ızdıraplı yıllarına tesadüf eden çocukluğumun kâh hüznü, kâh mes'ut harıraları arasında Antalyada askeri garnizonun bir arşınlık duvarı üzerine oturup yanık yüzlü, hâki kaputlu Anadolu çocuklarını seyretmekle geçirdiğim dakikaları şimdi içim titreyerek düşünüyorum.

Kollarının üzerinde (Hilâli Ahmer) işaretini taşıyan genç doktorlar, Erbaşlar, Erler hızlı hızlı yürüyerek, çakıl taşlarıyla örtülü, iki tarafı çiçekli ince bir yoldan garnizon hastahanesine gidip gelirler, bazan sabahın erken saatlerinde ince uzun bir sedyeyi taşıyan iki sıbhiye eri önlerine baka baka ağır adımlarla geniş bahçenin uzağında bekleyen (Hilâli Ahmer) arabasına doğru yürürlerdi.

Aradan yıllar ve yıllar geçtiği halde, şimdi bu askeri garnizon hastahanesinin hâki renkli beyliklerinden, kaputlarından çıkan ve havayı dolduran naftalin ve eter kokusunu duyar gibi oluyorum. Bulaşıcı hastalıkların amansız düşmanı; yaraların, kırıkların merhametli sarıcısı, temiz ellerin dağıttığı bu ilâçlı keskin hava şehrin sıtmalı mahallerine kadar dağılıyordu.

O zamanki Hilâli Ahmer teşkilatı bütün yoksulluklara, vasıtasızlıklara rağmen elinin erdiği, gücünün yettiği kadar vatan ve millet hizmetinde önemli işler görüyor, sönmek üzere olan ocakları tekrar ateşliyor, durmak üzere olan kalpleri işletiyor, ordunun ve milletin yaralarını sararken gömleğini yırtıp sargı bezi yapan bir ananın fedakârlığını gösteriyordu.

Bir gün garnizonun bulunduğu yerde — şimdi mahiyetini hatırlayamadığım — bir infilâk olmuş ve bu yüzden on dört er ve iki genç doktor ağır surette

yaralanmışlardı. Zaten garnizonda topu topu iki doktor vardı. Onlarda yaralanınca, hastahane tecrübeli bir kaç sıbhiye erbaş ile, beş on hastabakıcıya kalmıştı. Uzak yerlerden sararmış cehrelerle, kırılmış kol veya ayaklarla akın akın gelen memleket çocuklarının hali nice olacaktı ?

Tecrübeli sıbhiye erbaşları ve elleri üzerlerine düşen ödevi daha büyük bir gayret ve aşkla başarmak için geceli gündüzlü çalışıyorlardı. Kahraman ordunun yanında, ayrı bir feragat ve fedakârlık ordusu halinde çalışan Hilâli Ahmer teşkilâtının o günlerdeki hummalı faaliyetini görmiyenler, onun ne büyük bir kudret kaynağı olduğunu bilemezler.

O zaman bir arşınlık garnizon duvarının üzerinden içimi çekerek, bu durup dinlenmeden çalışan insanlar için şöyle düşünürdüm : (Bu insanlar, bu yolda vazife alan bütün memleket çocukları ne zaman dinlenirler ? Ne zaman yemek yerler ? Ne zaman uyurlar ? Ve ne zaman köylerine mektup yazarlar ?)

Onlar,, her insanın ayakta durabilmesi için yerine getirmeye mecbur olduğu bu hayati zaruretleri pek çok defa yerine getirmiyor, fevkalâde bir kaynaktan aldıkları manevi gıda ile beslenerek mukaddes bir bayrak, mukaddes bir vatan için durup dinlenmeden çalışıyorlardı.

Garnizondaki infilâkten bir hafta sonra genç doktorlardan biri ayağından sakat kalmıştı. Şimdi hilâli kalpağının altında ışıldayan gölgeli gözlerini, süt gibi beyaz dişleriyle gülümseyen bahtiyar yüzünü hatırladığım bu Hilâli Ahmer doktoru, kaybettiği ayağından bir an bile fütur getirmiyerek koltuk dayneği ile vazife görüyor, garnizonla hastahane arasındaki çakıl taşlı yoldan günde bel-

ki yüz defa gelip geçiyordu. Öteki arkadaşları ortalarda görünmez olmuştu. Yalnız kalan genç doktorun neş'esine en küçük bir hüznün gölgesi bile düşmemişti.

Onu son defa bir akşam üzeri, yine çakıl taşlı garnizon yolunun üzerinde tenor sesile şarkı söyliyerek yürürken gördüm :

(Akşam oldu yakamadım gazımı
Kadir mevlam böyle yazmış yazımı..)

Türklerde Yardımlaşma

(Baştarafı 17 inci sayfada)

luğun ne tahammül edilmez bir ızdırab olduğunu bilmemki izaha lüzum var mıdır ?

Bugünkü şehirler ve köyler arası şosalarımıza bir göz gezdirelim. Her beş on kilometrede bir bugün yıkık ve musluğu olmayan, suyu çekilmiş, fakat vaktile musluğundan billûr gibi souk sular akan bir çeşmemiz vardır.

Üzerinde mütevazı bir kitabe göreceksiniz. (filânın ruhu için...) bu çeşmeyi yaptıran, bu işinden kendisi için hiç bir maddî menfaat ve gelir beklememektedir. Onun bütün zevki manevidir.

Saatlerce sıcağın bunalmış bir yolcunun, harareten buğazı kurduğu bir sırada muslukdan akan gür bir su karşısında duyacağı derin hazzı, ve bir yudum içtikten sonra hissedeceği minnetdarlığı düşünmek bile insanı bu hayır işleri karşısında hayran bırakacak kadar büyük işlerdir.

Bunları saymakla tüketmek imkânı yok. Esasen ben, Türklerde yardımlaşma işini bu dar kadroya sığdıramıyacağımı bilmekte idim. Bu yaptığım küçük mukaddemeden sonra, ileride çıkacak sayılarda bu bahsa yeniden dönmek niyetindeyim. Eğer bu teferruatlı işi muntazam bir silsile halinde yazabilirsem kendimi bahtiyar sayacağım.

Macar Kızılhaç Cemiyeti Haber Alma Merkezinden

Tercüme eden: FUAT KERMAN

1939 senesi Eylülünden beri işlemekte olan bu büronun çalışması gittikçe gelişmektedir. Askerlere ait istihbarat Şubesi 1942 senesi zarfında 33975 mektup göndermiştir. Bundan mada bu şube leh mültecilerini alâkadar eden 64887 araştırma işleriyle meşgul olmuştur. Diğer taraftan mezkûr şube muhtelif sınıflara mensup harp esirleri için her ay 4200 koli toplamış ve bunları yerlerine göndermiştir. Sivil halka ait haberler için ücretli ve gönüllü olmak üzere 10 yardımcı kullanılmaktadır. Akraba ve dostlarını aramak üzere hergün iki yahut üçyüz kişi şubeye müracaat etmektedir. 1941 senesi Temmuzundan 1 Mart 1943 tarihine kadar müracaat edenlerin sayısı 78049 u bulmuştur.

Sivil Leh haber alma şubesi Cenevre'ye 20 Eylül 1939 dan 1 Mart 1943 e kadar 16500 kontrol listesi göndermiş, Macaristan'dan başka yabancı memleketlerden 39576 araştırma talepnameşi almış yahut göndermiştir.

ALMANYA'DA BİR KIZILHAÇ MEKTEBİ

Alman Kızılhaç Cemiyeti tarafından Unterberg Kızılhaç teşkillerinin şefleri için kurulmuş olan Mektep varlığının ilk senesinde 40 kurs tertip ve bu kurslara 1430 kişi iştirâk etmiştir. Bu kurslardan 9 u 340 Hastabakıcı Hemşire muavini ile 40 gönüllü ekip şefini yetiştirmiştir. Bundan başka 264 kadın ve 118 erkek iptidai kurslara devam etmektedir. Kadınlar Milli teşekkülü ve iş cephesini büyük Milli guruplar azasına mahsus olmak üzere bir çok kurslar tesis edilmiştir.

KANADA HALKININ SİHHİ BESLENMESİ

Hıfzıssıhha programında tegaddi meselelerine ayırdığı mühim mevkie binaen Kanada Kızılhaç Cemiyeti gıda maddeleri için milli bir komite tesisine karar vermiştir. Tegaddi meselesi için Dr. Alice Willard isminde bir mütehassıs bu komitanın başında bulunacaktır.

Kanada Kızılhaç Cemiyeti bu münasebetle halkın gıdalanması emrinde sıhhi islâhata şiddetle lüzum görüldüğüne kanaat hasıl etmiştir. Hakikaten ev idaresile meşgul olan kadınlar bu hususta yaptıkları hatalar yüzünden Millete ciddi zararlar iras etmektedir. Bunun için ahzı asker Bürolarına müracaat eden bir çok gönüllüler fena gıdalanmadan mütehassıl hastalıklardan dolayı tecil edilmektedir. Bundan başka her ay aynı sebeplerden dolayı üç milyondan fazla a-mele gündeliğinin kaybedildiği anlaşılmaktadır.

BÜYÜK BRİTANYA'DA SİVİL MÜDAFAA YARDIMCILARINI HİMAYE

İngiliz Kızılhaç Cemiyeti yorgunluk ve kuvvetsizlikten muztuarip olan sivil müdafaa yardımcılarının istirahatlerini temin için hususi bir servis tertip etmiştir. Bu gibileri için nekahat hanelerden başka ayrıca istirahat evleri tesis edilmiştir.

Kızılhaç Cemiyetine ariyet suretile terkedilen hususi büyük malikânelerden ibaret olan bu Müesseselerin idaresi temamile Kızılhaç tarafından deruhde edilmiştir. Hastalar usulen meccanen kabul edilmekle beraber hal ve vakıtları müsait olanlar servetlerine göre kısmen yahut tamamen bir ücret vermektedirler.

Sivil müdafaa işlerinde çalışan yardımcılar bir doktorun yahut bir şefin talep ve müracaatı üzerine kabul edilir. Servisin maksadı hastalığı önlemek bu suretle pasif müdafaa âzalarının çalışma kabiliyetini azaltacak hallerden esirgemekten ibarettir.

İSVEÇ'DE

GÖNÜLLÜ HASTABAKICILAR

İsveç Kızılhaç Cemiyeti 1939 dan 1943 senesine kadar 670 gönüllü yardımcı yetiştirmiştir. Elyevm bunların sayısı 889 a çıkmıştır. İsveç Kızılhaç yardımcılarının yetişmek için 26 Hastane-de 126 yer tahsis etmiştir. Tahsil 8 ay devam etmektedir. Talebe Müessesede beslenmekte yahut stajlarını yapmaktadır. Bunlar tahsillerini bitirdikten sonra birer diploma alarak ordu hizmetine terk olunurlar. Bunlardan bazıları Fillandiyalı harp malûllerinin bulundukları Müesseselerde istihdam olunur. Diğerlerinde Stockholm'de Fillandiyalı harp malûllerine tahsis olunan Müesseselerde kullanılır. Başkaları da Stockholm'de Fillandiyalı çocukların kabul edildikleri merkezlere ve çocuk kantinlerine yardım etmektedirler.

BÜYÜK BRİTANYA HARP ESNA-SINDA KIZILHAÇ CEMİYETİNE YAPILAN YARDIM

Büyük Britanya Kızılhaç Cemiyeti harp işlerinde Senjan Cemiyetile iş birliği yapmak suretile kendisine varidat teminine müsait teşebbüsleri azamî bir dereceye vordirmiştir. Büyük Britanya Kızılhaç Cemiyeti bu suretle 1914 den 1918 e kadar halkın ulvucenabından geniş bir şekilde istifade etmiştir.

Bu tecrübelerden cesaret alan Cemiyet şimdiki harbin başlangıcından beri mühim bağışları mucip olacak vasıtalara

müracaatta kusur etmemiştir. Evvel emirde Fransızcası haftada iki su namı verilen (haftada bir peni iane Cemiyeti) iden bahsedelim. Bu ikisi Fabrikalarda, Ticaret evlerinde, a-mele korporasyonlarında bunlara benzer bir çok Müesseselerde çalışan müstahdemlerin ücretlerinden her hafta tenzil edilerek sandığa gönderilmektedir.

1943 senesi Eylülünde on iki milyon işçi Kızılhaç'a her hafta hisselerini muntazaman vermektedirler. Cemiyet bu suretle şimdiye kadar 5.250.000 İngiliz lirası toplamıştır. Bundan başka çiftçiler sandığı kadrosu dahilinde tertip olunan (Köylü penisi) denilen ianede Kızılhaç'a mühim varidat tenfin etmektedir.

Birisinin Krallık dahilinde toplanan bu ianenin yekûnu da 1943 Martında 541.000 İngiliz lirası tutmuştur. Bu çiftçiler sandığı tertip ettikleri nebatat ve çiçek sergilerinden, bahçeleri ziyaretten, kıymetli hayvanların satımından mühim paralar toplamıştır. 1943 Eylülünde bu sandık Kızılhaç namına 2 milyon İngiliz lirası dercetmiştir.

1943 başlangıcında Büyük Britanya İmparatorluğu ile yabancı memleketlerde oturan İngilizlerden gelen muhtelif bağışlar yekûnu 2.700.000 İngiliz lirasına balığ olmuştur. Kızılhaç alâmet ve nişanlarının satış hasılatı 1.500.000, pul, mücevher, eski paralar, dantelâlar, kürk-ler, kumüş takımları, porselenler tarihi vesikaları satışı da Cemiyete 600.000 İngiliz lirası temin etmiştir. Spor sandığı da muhtelif golf ve futbol oyuncularını gibi sporcu guruplarından 750.000 İngiliz lirası toplamıştır. İskoçya'da tertip edilen muhtelif ianelerde Cemiyete ayrıca 2 milyon İngiliz lirası hasılat temin etmiştir.

1943 senesi ilk aylarında Kızılhaç için 5 milyon İngiliz lirası toplanmıştır. Bu para Merkeze doğrudan doğruya gönderilen bağışlar kiliselerde yapılan ianeler, sinemalarda, konserler hasılatı, radyofonik müsabakalar v.s.

Ressam (Cecile Reaton) tarafından yapılan portre Kraliçe tarafından satılığa gönderilmiş, meşhur kemancı Fritz Kreisler büyük Britanya ile bütün imparatorlukta satılmakta olan kovanların satışından hissesine düşen paraları Kızılhaç'a terketmiştir. Mektepler tertip ettikleri konser, satış ve eğlencelerden husule gelen paraları Kızılhaç'a teberrü etmişlerdir. Midlands'lere ait bir mektep Kızılhaç için 830 İngiliz lirası toplamıştır.

Kızılhaç Cemiyeti ile Senjan Cemiyeti menfeatine toplanan paraların mecmuu

1943 Nisan nihayetinde 30.853.600 İngiliz lirasına balığ olmuştur.

MACARİSTAN KIZILHAÇINA YARDIM MENBALARI

Macaristan'da Kızılhaç Cemiyeti tertip edilecek konserler için radyo ile meşhur artistlerin yardımını temin etmiştir. Bu konserler 2300 kişi alacak salonlarda verilmiş ve bunların yüzde sekseni yaralı hasta askerlere ayrılmıştır. Konserlerde pek çok halk hazır bulunmuş ve Cemiyete 4000 Pengo hasilât temin edilmiştir.

Macar postaneleri Kızılhaç'ın ve mallı federasyonunun menfeatine bir seri pul tedavüle çıkarmıştır. Pulların üzerinde Kral Naibinin karısı madam Horti, gelini Madam E.di Horty ile yaralıların hastaların tedavilerini, yapılan yardımlar, kan verilmesi gibi Cemiyetin faaliyetlerini gösterir resimler bulunmaktadır. 1943 bidayetinde Kızılhaç tarafından açılan iane 3 milyon Pengo tutmuştur.

İSVEÇ'DE KIZILHAÇ ÇALIŞMASI

Harpten masûn kalan bu Memlekette Kızılhaç Cemiyeti İsveç halkının şayarı takdir olan uluvvü cenabına dayanarak harpten mütevellit ıztırapları ehvenleştirmek hususunda yorulmaksızın çalışmaktadır. Cemiyetin reisi olan Prens Şarl dö Süet radyo ve Matbuat vasıtasıyla yaptığı müteaddit hitabelerde harp kurbanlarına yapılan yardımlara devam edebilmek için halkın malî yardımını istemiştir. İsveç milleti Kızılhaç lehine vaki bu müracaatlara kemali tehalükle cevap vermiş ve 1942 de Kızılhaç'a 2 milyona yakın bir meblağ temin etmiştir. Harpten müteessir olan simal memleketlerine yapılan yardım Kızılhaç Cemiyetinin teşebbüs ve müracaatı üzerine İsveç'de hususi bir yardım sandığı teessüs etmiş ve sandığa 6 ayda 1400000 kron girmiştir.

İSVİÇREDE KIZILHAÇA MİLLÎ BAĞIŞLAR

Beynelmîlel Kızılhaç Cemiyetinin makarrı olan İsviçre Ordu ve silâhların çarpışmasından hariç bir teavün ve imdat merkezlerinden, kaynaklarından beri olarak kalmıştır. Öyle bir merkez ki oradan tarihin en tehlikeli anlarında insanlar arasında bir rabıta temin eden maddî ve manevî bir tesanüt bütün kıt'alara doğru parlak bir surette yayılmıştır.

Beynelmîlel komitanın Kızılhaç birliğinin ve Kızılhaç Cemiyeti muhtelit komisyonunun ifa edegeldiği yardım faaliyetleri haricinde millî İsviçre Kızılhaç Cemiyeti muhasamatın başlangıcından itibaren dikkat ve ehemmiyete değer bir faaliyetle çalışmaktadır. Geniş ölçüde tutulan bir harp faaliyetini

finans etmek için lüzumu olan paralar muhtelif kaynaklardan temin edilmektedir.

İsviçre Kızılhaç Cemiyeti Federal Hükümetin himmetile kurulan (Millî bağış) Cemiyetinin topladığı sermayelerden istifade etmektedir. Bu paralar bu işlere memur resmî komita tarafından tertip olunan iane derci, rozet satışı, spor gösterileri ve pul basımı gibi faaliyetlerden hasıl olmaktadır. İsviçre Hükümeti Millî Bayrama tesadüf eden 1944 senesi 1 Ağustosunda memlekette tertip edilen iane toplama işi temamilen Kızılhaç Cemiyetine tahsis edilecektir. (Çocuklara yardım kartelile) birleşen Kızılhaç Cemiyeti (Fonds de leurs sous hebdomadaires) adında bir iane sandığı kurmuştur. Mes'ele talebe ve sarmatenler gibi hayırhah ekipler tarafından her hafta çocuklara yardım sandığı lehine vermeyi teahhüt eden müteberrillerden iki sunun toplanmasını teminden ibarettir. 1942 senesi sonunda gerek bu ve başka suretle bir sene zarfında toplanan teberrürlerin yekûnu 8.615.817 franga balığ olmuştur.

Ahiren otelciler Cemiyeti her müşteriden İsviçre Kızılhaç Cemiyeti menfeatine masraf faturasına 10 santimlik bir pul yapıştırılması hususunu temin etmiştir. Tütün tacirleri Cemiyeti Sigara, sigar ve tütün müşterilerinden beher pakete 10 santimlik pul yapıştırılması hususunun kabulünü talep edecektir.

Bundan başka İsviçre Kızılhaç Cemiyeti Gerek işe kartlarından çıkarılan koponlar şeklinde yahut aynen vuku bulan teberrürlerin gönderilmesini halkdan istemistir. Bu tarz ianeler 1.169.000 kilo muhtelif hububat ile 69.759 giyeceğe ait eşya temin etmiştir.

Nesredilmek üzere bulunduğu esnada Birliğin itilâma gelen haberlerle elde edilen bu malûmat harp zamanında bütçelerini tevzin için millî Kızılhaç Cemiyetleri tarafından mevkîi file konulan çeşitli tetbirleri göstermektedir.

Muhasematın inkıtaı bu çalışmalara bir son vermesi muhtemel olmakla beraber yardım isleri harp zamanında Kızılhaç'a ölcüsüz bir gayret ve fedakârlık yekûnu tahmil ettiği gibi sulhun avdeti halinde de harap olan bir çok vurtların ve dünya yüzünde biriken harabe yekûnlarının yeniden ihvası için daha pek çok zaman onun varlığını, faaliyetini icabet-tirecektir.

MEKSİKA KIZILHAÇ HABERLERİ

Meksika Kızılhaç Cemiyeti son Kızılhaç haftasını mutat merasimle tertip etmiştir. Hafta içinde yapılan şenliklerden hasıl olan 100 bin perosu hastaneye bitişik bir liranın mubayzasına tahsis edilecek ve hastanenin bu suretle büyütülmesi imkânı temin olunacaktır. Bu Hastanede mevcut alât ve edevat şuyi kemik hastalıkları için ameliyat

masaları ve cerrahî alerter islâh ve tek-mil edilmiştir.

Meksika Kızılhaç Hastabakıcı Hemşireler Mektebinde harpte kullanılacak Hastabakıcılar için imdat kursları açmıştır.

ŞİMALİ AFRİKADAKİ ÇOCUKLARIN İAŞELERİ

Bu senenin başlangıcında Amerika Kızılhaç Cemiyeti her ay fena gıda alan ceza yerli ve faslı çocuklara 3500 ton süt tevzi etmektedir. Bundan başka 20 bin kişiden fazla ahali olan şehirlerdeki çocuklar muntazaman tayınlarını almaktadırlar.

Talebeler her gün mektepde büyük bir fincan dolusu süt içmekte ve bebeklerin muayenesinden sonra valideler ve çocuklarına ait sütleri almaktadırlar. Son Mart ayında Amerka Kızılhaç Cemiyeti Şimalî Afrikaya 41 ton muhtelif eşya göndermiştir. Gönderilen eşya, bilhassa 1500 yorgan 20 bin kundak takımı kadın ve erkekler için mühim miktarda giyecektir.

YENİ ZELLANDADA GENÇLİK KIZILHAÇININ BİR YIL DÖNÜMÜ

Önümüzdeki Eylülün 18 nde yeni Zellanda Kızılhaç Cemiyeti yeni Zellanda Gençlik Kızılhaç Cemiyeti kuruluşunun 21 nci yıl dönümünü kutlayacaktır.

Cemiyet bu vesile ile bütün Kızılhaçlar tarafından gösterilecek dostluk tezahürlerinden dolayı kendisini bahtiyar addedeceğini Kızılhaç Cemiyetleri birliğine bildirmiştir. Dünyada mevcut Gençlik Kızılhaç Cemiyetleri üyelerinin aynı hissiyatla mütehasıs olduklarını teyit eden bu Cemiyetlerden her biri Üyeleri tarafından yeni Zellanda Gençlik Kızılhaç Cemiyetine dostane temennilerini bildireceklerinden emin bulunmaktayız.

LİON ŞEHRİNE MÜHİM BİR İSVİÇRE TEBERRÜÜ

Fransız Kızılhaç Cemiyetinin Lion Şubesi Zurih Şehrinden verilen 4 milyon Fransız frangının çocuklara dağıtılmasına memur edilmiştir.

FRANSIZ KIZILHAÇ CEMİYETİ YENİ DOĞACAK ÇOCUKLARI KORUMAK İÇİN TEKNİK BİR KOMİTA TEŞKİL ETMİŞTİR

Fransız Kızılhaç Cemiyetinde çocuklar için teknik bir komita ihdas edilmiştir. Komitanın vazifesi çocuklar hakkında fikir ve mütaleasını vermek bütün incelemelere bas vurmak, çocuk işlerine ve çocuk yetistirme bilgisine mütedair tekliflerde bulunmaktan ibarettir.

Komita aşağıdaki zatlardan mürekkebirdir :

Reis — Tıp Akademisi âzasından Dr. (Ribadeau Dumas) Paris Tıp Fakülte-

sinde çocuk Klinik Profesörü Paris Hastaneleri Tabibi Mösyö Katala, Paris Hastaneleri Tabibi Dr. Kleman Lonay, Paris Hastaneleri Tabibi Dr. Levev'sin ve Tıp âleminde tanınmış daha pek çok zevat.

FRANSADA BONBARDİMAN KUR - BANI OLAN ÇOCUKLARLA VALIDELERİNE YARDIM

Fransanın Merkezinde bir şehrin bombardımanından sonra Fransız Kızılhaç Cemiyeti bombardıman mahalline cerra-hî bir vagonla felâketzede çocuklarla analarına yardım eşyasını havi diğer bir vagon daha göndermiştir.

BİRLEŞİK AMERİKADA GENÇLİK KIZILHAÇI

Birleşik Amerikadan alınan son haberler Amerika gençlik Kızılhaç nüyele-rinin 17 milyona baliğ olduğunu bildir-mektedir. Bu çocukların topladıkları mühim paralar harpten müteessir olan bir çok arkadaşlarına yardım imkânını temin etmiştir. Bu suretle (Fonds Natio-nal de l'Enfance) Cemiyetinin verdiği 5 bin dolarlık bir teberrü Kenya'da bir-leşen küçük Lehlilerin mektep ihtiyaçla-rını temin etmiştir. Diğer taraftan Ame-rikada toplatılan kimsesiz çocuklara Noel hediyesi alınmak üzere 300 dolar miktarda bir para toplamışlardır. Bü-yük Beritanya'da, Rusya'da, Lâtin Ame-rikası ile Amerika kolonilerindeki ço-cuklar Amerika Jünyorları tarafından gönderilen 110.000 kutu 50.000 paket şekeri aralarında taksim etmişlerdir.

KANADA GENÇLİK KIZILHAÇI

Gençlik Kanada Kızılhaç Avrupada kâfi derecede gıdalanamayan çocuklara yardım için 25 bin dolar göndermişler-dir.

BONBARDİMAN VUKUUNDA BELÇİKA KIZILHAÇ CEMİYETİNE DÜŞEN VAZİFE

Belçikada son zamanlarda vuku bulan hava bombardımanları, büyük felâketler zuhurunda tatbik olunan müdahale pro-gramlarının pratik şekilde tecrübe edil-mesine imkân vermektedir. Kızılhaç-ın oynadığı bu mühim rol yardım organ'iz-masının umumî faaliyeti çerçevesi dahi-linde tebarüz etmektedir.

Belçika Kızılhaç Cemiyetinin mahalli şubelerine verilen son talimat seyyar yardım ekiplerine, kan verme servisleri-ne, yaralılara yardıma, tahliye, nakil, kimsesizleri ibateye, yaralıların hüvvi-yeleürini belirtmeye, yaralıların tahri-rine, cesetlerin hüvviyetlerini tayine, ölüleri kaldırmaya ve felâketzedelere derhâl yardıma ve içtimai muavenete müteallik Cemiyete yüklenen vazifelerin genişliğini göstermektedir. Bu çeşitli va-zifeleri temin için Belçika Kızılhaç Ser-vislerinde seferber edilen Hastabaktıclar ve hasta taşıyanlar gibi sıhhi ve tıbbi personellerin miktarı 25 bine baliğ ol-maktadır.

PARAGUVAY KIZILHAÇINA DAIR HABERLER

Paraguvay Kızılhaç Cemiyeti Hasta-nelerde yardım servislerini mühim suret-te arttırmıştır. Cemiyet mükemmel âlat ve edevat ile mücehhez yeni bir operas-yon salonu yaptırmış ve bunu pek ehem-miyetli teşekküle malik olan çocuk ser-vislerini halkın emrine vermiştir. Son za-manlarda yeni bir valde servisi açılmış-tır. Bu servis sıtmadan müteessir olan validelerden tecrit edilen lohusa kadın-lara tahsis olunmak üzere bir şubeyi ih-tiva etmektedir.

NORVEÇTE İSVEÇ KANTİNİ

Norveçli çocuklar için Üslo'da açılmış olan kantinler günde 1000 tabak yemek dağıtmaktadırlar. Buraya çocuklar tıbbi muayeneye tabi tutulduktan sonra ka-bul olunur. Bu kantinler en az iki ay de-vam etmektedir. Bunlara günde aldıkları kâhvaltıdan başka bal ve Ovomoltin verilmektedir. 14 ile 16 yaşı arasında bulunan talebeler ekseriyeti teşkil et-mektedir. Şehirde çalışan kantinlerin adedi 15 dir. 5 bine varan muhtaç aile-ler bu suretle mühim yardım görmekte-dirler.

DANİMARKA KIZILHAÇ CEMİYETİNİN HARP YALDİMLARI

1941 senesi 15 martından itibaren Danimarka Kızılhaç yabancı yerlerde yaşamakta olan Danimarkalılara gıda maddelerinin gönderilmesi için bir ser-vis teşkil etmiştir. Bu suretle iki sene içinde Fransıya, Berçikaya ve Fillandiya ile Hollandaya 48903 paket gönderil-miş ve bu maddelerin 8116 sı çocuklara hasredilmiştir.

Gençlere verilecek paketler şu suret-le tertip edilmiştir : Bir kilo şeker, 500 gram yağ, 500 gram domuz yağı, bir ki-lo peynir, 250 gramlık dört kutu kaz ci-ğeri, 500 gram domuz sucuğu, çocukla-ra'da 500 gram Ovomaltin, 500 gram süt tozu verilmektedir.

Belçikadaki Danimerka kolonisi ayrı-ca balık, patates, peynir, domuz yağı ve-saireki mecmuu 85000 kron tutmakta-dır. Fillandiyaya tahminen 300 ton giye-cek gönderilmiştir. Norveç ve Litvanya-daki Leh mültecilerine de aynı madde-ler gönderilmiştir.

Çoşkun Hayrullah

Niçün Hayrullah efendi, niçün kendi işleriniz dururken üzerinize ait olmayan şeylere karışılıyorsunuz ? reca ederim bu son ihtarım olsun. Artık beni daha şiddetli tedbirler almaya mecbur etmeyiniz.

Hayrullah efendi boynu bükük, odadan çıktı bir taraftanda müdüre fena halde kızılıyordu. Ne yapmıştı heyecan, merhamet bir suçmu idi. Bu hal onda — olmaz olsun — önüne geçilmez kendisininde hoşlanmadığı huydu. Bahitsiz ve felâket görmüş insanlara yardım etmek insanlık borcumuz deyilmi idi ? Masama dirseklerini dayadığı zaman biraz yatışmış gibidi. Kendisini bu olur olmaz şeylere karışmaktan kurtaracak bir çare düşünüyör, fakat elleri kilitlenerek bu işin imkânsızlığını anlıyordu.

Varidatlı bir adamda deyildi. Bütün geliri, çalışmakta olduğu şirketten aldığı altmış sekiz lira paradan ibaret üstelik başında dörtde can vardı. Ahır ömründe işinden, gücünden kovulmak gerçekten felaket olurdu. Sade safralarını bastırmak için bile yarmışar kilo ekmek yetmeyen bu dört müstehlik insanı tekrar gözlerinin önüne getirdi.

Ne o bey baba, yinemi bir varta atlatın ? Eh ne yapacaksın serde vatan perverlik ve hatiplik var.

Karşısında habire ağzı durmadan yemiş yeyen geveze delikanlıya aldırma bile. İşile meşgul olmaya, artık hiç kimse ile konuşmamaya karar verdi. Ve kararında durduda.

Her gün muhtaçlara yardım ve merhamet yolunda, ateşli nutuklar veren çok kerre heyecanından elini hokkalara çarpıp resmi evrakı kırmızı, ile maviye boyayan, kağıt sepetine ayağı takılıp yuvarlanan Hayrullah efendi ye arkadaşları şaşmaya başladılar. Hatta biraz endişede duydular. Yoksa bu meşhur aslan, huyundan vaz geçmiş kediymi dönmüşü ? Neden susuyordu.

Bir akşam Hayrullah efendi işinden çıkmış dalgın dalgın yokuşu iniyordu. Eve gitmeden pazara uğramak istedi. Bir türlü doymak bilmeyen bu irili ufaklı ailenin günlük nafakasını tedarik ederek evinin yolunu tuttu.

Yükü ağırcaydı, üstelik yorgunduda. Tramvaya atlamaya karar verdi. Durdu, elindeki ağ torbayı ayaklarının dibine bıraktı. Yeleyinin cebinde alış verişten geri kalan bozuklukları avucunun içine boşaltarak saydı. Elifi elifine altı kuruş kalmıştı.

Eh, dedi etyemeze kadar buda bizi

götürür, yarına Allah kerim, maaşada birşey kalmadı. Köşeyi dönerek tramvay durağına doğru yürümeye koyuldu. Birden kulağının dibinde titrek ve yorgun bir ses inildi.

Allah rızası için merhamet edin, üç gündür açım. Bir lokma ekmek parsına muhtacım. Bir sadaka.

Bu ses Hayrullah efendiyi olduğu yerde mahladı, iki gündür sevindi sandığı gerçekte zorlasurdurduğu heyecanına kamçı tesiri yaptı ve merhamet damarları yine depresmişti.

Hey Allahım... zalim... insanlar... Ah... ve daha tamamlanmamış bir kaç söz söyleyerek cebinin son muhteviyatını fakirin avucuna boşaltıverdi. Sonra gitmek üzere iken vaz geçer gibi bir irkildi.

Üç gündür aç, altı kuruş ona ne yaparki diye birisine söylüyormuş gibi bağıra bağıra konuşmaya başladı. Bu adamın hali ona çok dokunmuştu. Madamki bir hayır yaptı, bari tam yapmalı deyilmi idi ? Elbet bu kadar kalabalık içinde bir kaç hayır sahibi bulunabilir. Diye etrafına göz gezdirdi. Ah şu fakire üç beş kuruş daha temin ede bilseydi. Birkaç kişi görünce « tam sırası. » diye düşündü. Ve gittikçe yükselttiği sesle.

Verin, ey hayır sahipleri dedi, üç gündür aç gezen şu fakire gönlünüzden koparı verin. Çocuklarınızın sadakası olsun. Allah kimseyi aç, susuz komasın. Eh, ne oldum dememeli ne olacağım demeli. Bu sözleri işitenlerin kimi gülüp geçti. O, hiç kimse aldırmayacak sanarak büsbütün coşmuş daha gürültülü ve tesirli nutuklarından birine hatırlatıyordu ki sözlerinin bir kaç kişiye dokunmuş olduğunu anladı ve biraz rahatladı. Dilen ci, kendi namı hesabına konuşan bu fahrî vekili önce biraz şaşkın, sonra minnetle selâmladı. Avucuna bırakılan paraların sıcaklığı ile gözleri dolmaya başlamıştı.

Hayrullah efendi artık rahatlamıştı. Hiç olmazsa ona bir yardım temin edebilmişti. Ayaklarının dibine bıraktığı torbasını almak için eğildiği zaman bir anda lâhavle diyerek zıpladı. Benzi kül gibi olmuştu. Büyük bir esef ve acı içinde dört yanına bakındı. Ateşli hitabesi arasında bir açık göz nevale torbasını yürütmüştü. Mahsun durdu mahsun mahsun başını salladı. Sonra biraz kızar gibi oldu amma onun için insanlara küsmek zor, acımak daha kolaydı. Bir iç çekerek ve kollarını arkasına bağlayarak tekrar yola koyuldu.

Hayrullah efendi, Şirkette boş kaldığı zamanlar günlük gazetelere göz atmaya bayılır siyasetten hiç anlamaz amma hemen bütün gazeteyi fırsat bulsa sonuna kadar da okur. Hele zabıta vak'aları, ölümler, doğumlar, nişan, nikâh ve düğünler onu pek ilgilendirirdi. Oğün yine gazetesini okurken birdenbire gözleri büyüverdi. Bıyıkları dikildi dikildi hatta çenesi titremeye ve dudakları çıtırdamaya başladı. Erzincan yer depremesinde açıkta kalan vatandaşlar için gazete, halkı yardıma davet ediyordu. Yerinden fırladı :

Zavallılar, kimbilir şimdi ne haldedireler ? Çırçıplak, aç bilâc kalmışlardır. Evleri barkları söndü, tarımar oldular diye mırıldanmaya başladı. Fakat biran için böyle şeylere karışmayacağını hatırlayarak susar gibi oldu, ve gözleriyle etrafı taradı, konuşmalarını duyan oldumu diye. Ama olsun varsın. Bu en büyük Vatan borcu sayılmazmıydı ?

Onların bu haline bir seyircimi kalamıyız. Arkadaşlar ? diye bağırıverdi. Hayatta bazan çok acı tesadüfler olur. Nitekim işte tam bu sırada Müdür içeri girince Hayrullah efendinin « elimizden geldiği kadar » diye başlayan sözü yarıda kaldı.

Yinemi nutuk Hayrullah efendi ? Size geçen gün bu gibi hadiseler son olsun dememişmiydiniz ? Neden işlerinizle meşgul olmuyorsunuz ? Neden yine ayaktasınız ?

Her zaman âmrinin karşısında az çok çekinmesini bilen ihtiyar, bu sefer kızılıverdi. Kendini tutamıyarak bu bir memleket mes'elesi diye avazı çıktığı kadar haykırmaya başladı.

Efendi kabahatmi ettik ? Sizlere yol gösteriyoruz yahu. Vazifenizi öğretiyoruz. Sonra biraz af eilemelek suçsuzlugu anlatmak lüzumunu da duydu.

Ben sözünde duran bir adamım, fakat böyle meselelerde insan kendisini nasıl tutabilsin. Çoşuverdik gitti işte. Müdür acı acı gülümsedi ve çıktı.

Bir hafta sonra işe veda etmek mecburiyetinde kalan Hayrullah efendi arkadaşlarına : Eh dostlar, bülbülün çektiği dili belâsıdır diyordu. Artık hiç bir kayda şarta tebi değilim. Başımda karışacak Müdür filân yok. Doğru bildiğim şeyleri söyleyip duracağım. O yaptığı ile kalsın. Elbet bize de mevlâm bir kapı açar.

Çarşıya, pazara uğramadan doğruca evin yolunu tuttu. Nede olsa canı sıkın-

Hepimiz birimiz ve

birimiz hepimiz için

İnsanların gittikçe bencil olduğu bu çağda ; Türklüğün üzerinde durulması ve işlenmesi gereken güzel huylarında biri de düşkünlerin yardımına koşma duygusudur.

İnsan, başkalarının iyiliği, başkalarının rahatı ve huzuru için vaktinin ne kadar kısmını ayırabiliyorsa o kadar hayvanlıktan uzaklaşıyor ve gerçek insanlığa yaklaşıyor demektir.

Millet için, Cemiyet için çalışan, başkalarının hayrına vakit ve kuvvet harcıyan insanlar, vicdan huzuru, gönül ferahlığı şeklinde ifade edilen büyük ve insani saadete kavuşmanın yolunu bulmuş bahtiyarlardır.

Eskiden bütün garp şehirlerinde bir insanın medeniliği, hayır cemiyetlerine mensubluğu ve yararlığı ile ölçülürdü.

Milletinizin ve insanlığın hayır ve selâmeti için zaman ayırıyorsunuz. elinizden geleni yapıyorsunuz diye size gülen, dudak büken, sizi meczub sayan betbahtlar bulunabilir ; asıl onlar acınmağa ve gülünmeğe layıkdırlar. Yalnız kendi için çırpınan bir insanın, dünyası, hayali, sevinci, zevki ... her şey dardır. Kendisini

di. Karısına çocuklarına biraz kendisini üşüttüğü söyleyerek suyunup dökündü, sedirin üzerine uzandı. Sonra tekrar kalkarak her zamanki gibi radyoya yaklaştı. Düğmeyi çevirmesile beraber bir ses acı acı kulağını yırttı. Toprak altında kara bir kış günü mahvolan ve titreşen kardeşlerinizi unutmayınız. Bu bahtsız vatan köşesinin nasibini kendi sıcak ve rahat odanızdan nasıl düşünebilirsiniz ?

Ogece ne Hayrullah efendi ne karısı uyuyabildiler. Evde ne kadar verilecek eşya varsa hepsini meydana döktüler. Her şey seçildi. Kırpıntı bohçalarına kadar elendi. Verilecek eşyaları Hayrullah efendi yine az buluyordu. Galyana geldi, heyecanı kabardı. Bu telâş arasında topu topu bir taneden ibaret olan ayakkabısı ile pantolonunu da bohçaya sokuverdi. Ertesi gün kapıya gelen Kızılay Memurlarına iftiharla ve yeni bir nutuk savurmamak için kendini zor tutarak eşyaları teslim etti. İş bu kadarla kalmıyordu. Mahalleyi, konu komşuyu da teşvik lâzımdı. Pantolonunu kunduralarını aradı, bulamadı.

Ulan dedi vay canına. Onları da verilen eşyalarla bohçaya koymuşuz, tüh. Sonra bu pişmanlıktan yüzü kızarak « ne çıkar » diyebildi pijamasının üzerine çeketini giydi terliklerle sokağa fırladı.

bütün tabiat dururken, bütün şehir dururken — bir tek odaya kapamış bir insanın rahatlığı ne kadar zavallı bir şeyse onlarınki de öyle.

Cemiyete yararlı olmak, Cemiyeti iyi bir yola yöneltmek, cemiyete bir fikir telkin etmek her hangi bir şekilde ellerinden gelmeyenler, içlerinde böyle büyük ihtirasların ışığı yanmıyanlar, siz bir millî veya insani mesele için yırtına çırpına konuşurken kaplumbağının kabuğundan başını çıkarması gibi hotkâmîk pencerelerinden başlarını uzatırlar ve tıslar gibi gülerler. Fakat size zafer, size saadet, size huzur mukadderdir ; onlara ise bunaltı, sıkıntı, huzursuzluk...

Kendi kendilerine söyledikleri olur : (Deli gibi şunun bunun keyfini yetirmeye kostuğumuz yok. Şu bu hülya ile ne kafamızı yoruyoruz ne çenemizi. İşimiz tıkırında gidiyor. Her gün nefsimizin bir yeni hirsını tatminle meşgulüz. Daha niçin böyle bunaltı, böyle huzursuzluk duyar dururuz ? Ve niçin hala hayattan memnun değiliz ? Niçin hırslımız dinmek bilmiyor ? Niçin kazandıkça kazanmak, yaptıkça yapmak istiyoruz ve muvaffak oldukça küskünleşiyoruz ?)

Onlara bir ses daima kolakları dibinden şöyle seslenmelidir : (Çünkü insanlığınız ihmal ediyorsunuz. İnsanlığınız içinizden sizi dürtüyorda ondan böyle huzursuzsunuz. Bu hissi öldürene kadar, tam hayvanlaşana kadar cabalamayınız. Bir azda insanlığınızın sesini dinleyiniz ; insnlık için, millet için, vatandaş için fâideli ve yararlı olmanın yolunu bulunuz. İçinizde hayır cemiyetlerinde çalışmak, hayır işlerine katılmak, yoksullara — düşkünlere yardım etmek ülküsü yoksa bunu uyandırmaya çalışayınız. Bu, gözünüzü görmeğe, dişinizi çiğnemeye hazırlar gibi lazım ve zaruri bir şeydir. Yaşadığınız, insan olarak var olduğunuza inanmanız için bu hissi duymaya bu ihtirasi ihya edip tatmin etmeye mecbursunuz. İnsanlık için, yoksul ve düşkün kardeşleri için faydalı ve yararlı olmak ihtiyacını duymıyan insan gibi yaşıyor sayılamaz.)

Yoksullara — düşkünlere acımak diyoruz. Şu şartlaki onlara falz yükletilmiş bir ata acır gibi değil ; bizden olduklarını bizim eşlerimiz olduklarını aklımızdan çıkarmadan acımak lazım.

Yurdun her hangi bir köşesinden haberi bize kadar gelen bir çöküntü ile üzerimizdeki tavan çatırdıyormuş gibi

duğrulur, ürperir ve çareye koşarsak o zaman ruhumuz bir insan gibi duyuyor, kafamış bir insan gibi düşünebiliyor, vicdanımız bir insan gibi huzuru hak ediyor demektir. İşte o zaman görgüsüzlüğün, cahilliğin, hotkâmîğin dört bir yanımıza çevirdiği zindan sınırlarını parçalamış, entelektüel ve idealist insanlığın ufuklarına kadar ulaşabilmiş sayılırız.

Daha genç yaştan ruhumuzu, Japon kadınlarının ayaölerini büyütmekten alıkoymak için demir kundurala hapsedişleri gibi, sadece şahsî faydalar ve hırslarla sarıp dümura uğratmayalım. Küçük kalan, cılız kalan ayak gene az çok vücudu çekebilir ama cılız ve bozuk bir ruhla bir insan gibi yaşamının, duymasının, tatmin ve huzura kavuşmanın imkânı yoktur. Ruhumuza alabildiğine genişleme, gelişme ve olgunlaşma payını vermeliyiz.

Günde boşa giden enerjimizin ve zamanımızın bir kısmını, maddî — manevî varlıklarımızdan hiç olmazsa bir küçük parçayı yoksul ve düşkün kardeşlerimiz için ayırmak varken, kolayken ve bizim rahatımıza hiç bir suretle sekte vermiyecekken bunu yapmamışsak akşam sofrada ağızımızdaki lokma boğazımızda düğümlenmelidir. Mademki insanız, kendimizin olduğu kadar kendimizin olduğu-muzdan ziyade Cemiyetin ve Milletinin. İnsan Cemiyet kurabildiği gün artık hayvan değildir. Cemiyet, karşılık fedakârlıklar ve yararlıklar kurulur. Bir cemiyet içinde feragatsiz, faydasız, bir ur gibi yaşamak utandırıcı bir şeydir. Bunun için hayır cemiyetleri emrinde çalışmak, varlığımızdan Cemiyet için bir şey ayırmak bir hamiyet eseri olmakdan ziyade bir insanlık borcudur ; tabii bir borç bir zevk...

Hayır Cemiyetlerine yapacağınız yardımı bir gün de sizin imdadınıza yetişir diye hasis bir düşünce ile değil, dosta düşmana karşı gösteriş için değil ; sizin insan olarak, vatandaş olarak her zaman yapmağa mecbur olduğunuz yardım işini yapan bir vekilimize, bir icra vasitanıza yardım eder gibi yapınız.

Hepimiz birimiz için ve birimiz hepimiz içiniz.

Bir atanın 18 milyon çocuğuyuz. Yoksul ve düşkünlerimize değil yabancı hat-ta üvey muamelesi yapmamız bile doğru olmaz.

Gülersek 18 milyon hep birden güleceğiz ; sevinirsek 18 milyon hep birden. Bâkisi düruğu binihayet !..

Kızılay Gençlik Kurumunun Bucadaki Sağlık Kampı